

Конференції Архиєреїв Української Греко-Католицької Церкви, 1902–1937

Андрій Кравчук

Abstract

Under the leadership of Metropolitan Andrey Sheptytsky, the Greco-Catholic episcopate of Western Ukraine held forty-three conferences in the years 1902-1937. An original manuscript containing the minutes of these meetings, found in the Manuscript Division of the Stefanyk Library in L'viv, is of considerable importance as a source for future scholarly research in church history and related disciplines. After a brief introduction, the complete text is transcribed.

У Рукописному Відділі Львівської Наукової Бібліотеки ім. Василя Стефаника, під шифром О/Н (окріме надходжень) – 1069 зберігається рідкісний документ з історії Української Греко-Католицької Церкви у першій половині двадцятого століття. На титульній сторінці зошита записано рукою: *Протоколи конференцій епископів Львівського, Пере-*

миського, Станиславівського, 1902–1939¹. Це – записи із засідань Митрополита Андрея Шептицького та єпископів Константина Чеховича, Григорія Хомишина, Йосафата Коциловського та інших. Усіх конференцій було сорок три.

Виняткове значення цього рукописного документу наголошують власноручні підписи учасників конференцій. Перша зустріч, у червні 1902 р., підписана тільки львівським митрополитом Андреєм та єпископом Константином Чеховичем з Перешибля. Після назначення Григорія Хомишина греко-католицьким ординарієм станиславівської епархії у 1904 р., починають зустрічатися три епархи. А після смерті єпископа Константина (в часі війни) та назначення його наслідника у 1917 р., у протоколах появляється підпис Йосафата Коциловського. У 1925 р., у конференції прийняв участь полуцький єпископ Йосиф Бочян, який помер у наступному році. З 1927 р. єпископ-помічник перемиської епархії Григорій Лакота стає учасником конференцій, та пізніше отримують інші єпископи-помічники: з 1930 р. Іван Бучко (львівський) і Іван Лятишевський (станиславівський), та титулярний єпископ патарський Никита Будка, який з 1912 по 1927 служив як перший греко-католицький єпископ для українців у Канаді. Так що, впродовж даного періоду, не враховуючи одноразових гостей конференцій – новохротонізованих єпископів Сотера Ортинського (в 1907 р.) та Никити Будки (в 1912 р.), а також львівського архієпископа для вірменів Теодоровича (який мабуть тільки підписав протокол засідання з 1909) – у конференціях прийняли участь дев'ять окремих українських греко-католицьких владик. Десятим дійсним учасником конференцій – єдиний без єпископського сану – був представником львівської Архиєпархії у лютому, 1922 р., в часі відсутності Митрополита Андрея: генеральний вікарій львівської Архиєпархії, о. Александер Бачинський.

Праця конференцій була тісно пов'язана з життям і діяльністю Митрополита Андрея Шептицького. Протоколи

---

¹ Розбіжність у крайніх датах пояснюється тим, що конференції єпископів відбулися в роках 1902–1937, а в рукописному зошиті є ще окрема нотатка з 1939.

багаті на матеріял, який відноситься до перших трьох політично визначених періодів архіпастирського служіння Митрополита Шептицького: австрійського, воєнного до 1923 р. та міжвоєнного польського періоду. А два окремі випадки тривалої відсутності Митрополита Андрея від конференцій визначають воєнний і післявоєнний періоди: від травня, 1914 до січня, 1918 конференцій не було, та без сумніву це було пов'язане із трьохлітнім засланням Митрополита Шептицького в Росію. Подібно, від 4 листопада, 1920 до 15 жовтня, 1923 відбулася тільки одна конференція – це був час подорожі Митрополита Андрея в країни західної Європи та північної і південної Америк, у пошуках матеріальної допомоги та політичної підтримки для українського населення післявоєнної Галичини.

У ширшому пляні, конференції насвітлюють вагомий фрагмент офіційної думки єпископату Української Греко-Католицької Церкви, так як вона розвивалася на тлі суспільно-релігійної історії Галичини першої половини цього століття. У цьому відношенні, на особливу увагу заслуговують листи єпископів з 1919 р. до іноземних кореспондентів у зв'язку з польсько-українською війною. Відповідаючи на нагальні потреби часу, українські єпископи ухвалили п'ять окремих документів, та, оскільки ці листи були обговорені у спільніх нарадах, інтегральні тексти їх увійшли також до протоколів конференцій.

По своєму змісті, *Протоколи конференцій галицького єпископату* є основним джерелом інформації для досліджень не тільки суто історичних, але й літургічних та канонічних, а то й суспільних. Найчастіше протоколи бувають лаконічними, та це відповідає довірочному характерові єпископських конференцій. Але є в них також надзвичайно різноманітний та багатий матеріял, який доповнює наші знання про менше відомі моменти з недавно минулого: з історії згромадження сестер Служебниць, про спроби канонічного самовизначення Української Греко-Католицької Церкви та ставлення до окремих канонічних питань (напр., до декрету *Ne temere*), про взаємини між греко-католицькими єпископами (див.: повторна відсутність Єп. Хомишина в 1920-их і 1930-их рр.) і поділ праці при підготовці спільніх пасторських послань, та ставлення до еміграції українців

католиків до Канади і до Америки. Без сумніву, *Протоколи* стануть необхідним джерелом для вивчення історії УГКЦ в двадцятому столітті.

Протоколи мають свою мовну специфіку. Хоча більшість протоколів мають вигляд, що були переписані від чорновика „на чисто”, все таки немає тут одного лише правопису, системи скорочень, тощо. Крім цього, протоколи записані більше ніж однією особою, та бодай із цього приводу бувають різні варіанти, наприклад: „г” / „г”, закінчення „-ння” / „-ня”, „український” / „український”, тощо. Мовостиль і специфіку оригіналу збережено. Деякі скорочення доповнено у квадратних дужках – [ ].

За ласкаву поміч у перекладі латинських текстів на українську мову, щиро дякую о. Michael O'Reilly, о.м.і., із катедри канонічного права святопавлівського університету в Оттаві.

З різних технічних причин, підготовка цього тексту до друку вимагала окремі набори і окремі вичитки кожного роздрому. На цьому місці, висловлюю щиру подяку Оксані Гайовій, Оксані Дмитерко та Мотрі Мончак за надзвичайно уважний набір цього тексту.

Вся відповідальність за будь-які помилки – моя.

**Протоколи конференцій епископів
Львівського, Перемиського,
Станиславівського
1902–1939**

Львів – Перемишль

I
Конференція Епископату руского
Д: 26/6 1902

Ухвалено:

Віднести ся з Львова до Пропаганди і до Америки (до Обушкевича і епископа) і до 10 серпня написати письмо вихідців зі справами – до 10/8 з'їхати ся в Перемишлі – для дальшої наради.

Установити комітет з 4 священників і 4 мирян під предсідателем Митрополита з правом кооптовання – з Перемишля і Станиславова по одному делегатові для обізнання подорожі до Риму – евентуально і адресу.

Ухвалено їхати до Риму по можності в кінці паздерника. Повідомити клириків і вірних о подорожі і зложеню комітету.

Взяти у Львові під розвагу ухвали конференції епископату Австро-Угорщини і представити єзуїтам справу на конференцію в Перемишлі в серпні.

Що до Семінара: Ухвалено лишили Митрополиті вибір всіх настоятелів, без взгляду на епархії.

Ухвалено лишили Ректорові Семінара приняття богословів на всі роки семінара. Відкинути кандидата Ректорат обов'язаний умотивувати, може го умотивувати „поведенням неклерикальним”. Щоби Семінар забезпечити перед всякими загальними нелегальностями переведено дискусію, на котрій рішено на підставі сеї дискусії відповідні рішення зформулювати і на будучій конференції обговорити.

Справа СС. Служебниць: мають бути так уложені, що центральний заряд має лежати в руках настоятельки генеральної і комісаря, номінованого за спільним порозумінням З-ох ординаріатів. Центральний надзвір в руках Митрополита, з застереженням всого, що Конс. папська застерігає ординаріям. Уряд прокуратора має бути відділений від уряду комісара; юрисдикції до сповіди не застерігає ся, жадаємо точних справовідзвів.

Львів 26/6 1902

† Андрей, Митрополит

† Константин Чехович, Еп[иско]п Перемиський

ІІ
Д: 10/8 1902 в Перемишлі

- 1) Згоджаємо ся на видруковане письма до священників;
- 2) рішено сего року єще обсадити уряд прокуратора в Римі (пропонується Жука, яко докторанда на рік) з поборами давними Левицького;
- 3) справа стрейків;
- 4) видати розпорядження, що священики удаючи ся до чужої епархії, якщо хотять служити Службу Божу, повинні постарати ся у свого Ординарія о *litteras testimoniales* і ними попирати евентуальну прозьбу о судовластіс. Тим не зносить ся постанови синоду, що до власти сповідання у сусідів на пограничах епархій;
- 5) Священик, чи кандидат стану клерикального, наміряючи перенести ся до другої епархії, має наперед звернути ся до свого Ординар[ія].
- 6) Що до Служебниць і СС. Василіанок в головних зарисах перечитаний Митрополитом начерк принимаємо.

Перемишль 10/8 1902

† Андрей, Митрополит

† Константин Чехович, Еп[иско]п Перемискій

**III
у Львові дня 11 липня 1904**

при участі
 Ексц[еленції] Митрополита Андрея Шептицкого,
 Преосв[ященного] Епископа перемиського
 Константина Чеховича
 і Преосв[ященного] Станиславівського Григорія Хомишина.

I. Формальна справа:

тайною має бути: 1) протокол, 2) рішення і регулямін. Регулямін єсть слідуючій: правильні конф[еренції] 2 рази до року мають відбувати ся і надзвичайні, коли зайде потреба. Предсідатель Ексцел[енція] Митрополит, секретар Преосв[ященний] Станисл[авівский].

II.

Всі годять ся на вислання делегата до Риму в справі *collectio legum* в особі о. Д-ра Тита Мишковського в той спосіб, що епископат рускій подасть єму інструкції, *vota*, котрих він має тримати ся.

Vota: Преосв. Перемиський ставляє, щоби кождий священик нашого обряду знаходячий ся поза границею підлягав митрополитові галицькому, а не латинському епископови. Ексцел[енція] Митрополит противиться сему, бо неможливо, щоби управляти в далекім краю, і що засада юрисдикції що до осіб не має значення в Америці, лишень на востоці.
 Рішено:

[I.] Cum diversitas rituum non modo diversitatem coheremoniarum, sed etiam disciplinarum importent, ita sit Ecclesia ritus sit communitas distincta et ritibus et disciplina et consuetudinibus ecclesiasticis, fideles et sacerdotes rituum orientalium non possunt subiici, nisi episcopis suorum rituum.

II. *Leges disciplinares Eccles[iae] occid[entalis] non obligant orientales. Leges generales obligant orientales, nisi mentia specialis orientalium.*

III. *Omnibus sacerdotibus Ecclesiae universalis relinquitur libertas radendi vel nutriendi barbam, vel saltem tallantur consuetudines, quibus coguntur sacerdotes orientales ad radendam barbam.*

IV. *Desideratur facilior et adhuc brevior procedura criminalis.²*

Ексцепт[енція] виставлять грамоту для о. Мишковского в імені епископату і вищлють письмо до Риму.

Отворене комісії обрядової

Установляє ся комісія для справ обрядових, зложена з 3 членів, назначених Ексцепт[енцією], а по одному ординаріяту перемиській і станислав[івській]. Митрополичий Ординаріят по назначенню всіх делегатів оголошує в Вістнику як і оба ординаріяти о такій комісії, до котрої мають посылати ся всі сумніви на руки Консисторії Митрополичої.

Ексцепт[енція] Митрополит подає до відомості, що іменує о. Жука ректором Семінара.

Установляє ся, щоби о. Дацій взяв тимчасово комісаріят, а о. Ломницькій має до року виготовити правила, і если Ординаріят запотребує – обійме комісаріят.

² I. Оскільки різноманітність обрядів відноситься не тільки до ритуалів але також до дисциплін, так що обрядова Церква, завдяки обрядам, дисципліні та церковним звичаям, становить окрему спільноту, тому вірні і священики східних обрядів можуть підлягати тільки епископам свого обряду.

II. Дисциплінарні закони західної Церкви не зобов'язують східних. Загальні правила зобов'язують східніх тільки якщо їх згадують.

III. Всі священики Вселенської Церкви можуть бути обголені, або можуть носити бороду; бодай ті звичаї, які зобов'язували священиків східного обряду обголювати бороду, повинні бути відмінені.

IV. Бажано, щоби кримінальна процедура була улегшена і скорочена.

Священик або питомець хотячи перенести ся до якоїсь дієцезії мусить перше віднести ся до свого єпископа і той дає ему обітницю випущення з дієцезії.

З причин появлення ся ріжних книжок проти віри і моральності, як також і в часописах, установляє Ексцеп[енція] Митропол[ит] священика або двох, котрі би винотовували і подавали до відомості Ординаріятам. На разі має ся видати лист спільний пастирський о читаню злих книжок. Лист сей має написати Преосв[ященный] Станиславівський.

З причини ненавистей партійних рішає ся видати лист спільний о солідарності і духу священичім між кліром.

Львів, 11/8 1904

† Андрей, Митрополит

† Константин Чехович, Еп[иско]п перемислівський

† Григорій Хомишин, єпископ станиславівський

IV

Програма Конференції з дня 25/10 1905

- 1) Лист до о. Ледоховского Провінціала Іезуїтів
- 2) Справа Колегії римської
- 3) Паломництво до Єрусалиму
- 4) Правила Лаври Св. Антонія Печерского
- 5) Правила Сестер Служебниць
- 6) Номінація комісаря для них
- 7) Справа Синоду провінціонального
- 8) Вибір делегатів на Католікентаг
- 9) Енцикліка Папи о Катехистах

Присутні:

Преосв[ященний] Епископ перемиський
Преосв[ященний] Еп[иско]п Станиславівський
і Митрополит

Засідане конференції дня 25 жовтня 1905

- 1) Ухвалено справити книжку протоколярну.
- 2) Ухвалено і поручено В[исоко]пр[еосвященнішому] Митрополіті вислати лист з подякою о.о. Іезуїтам за ведене о.о. Василіян.
- 3) Ексцел[енція] Митрополит здає справоздання о стані колегії римської, що справа недорозумінь вже полагоджена, а ректором зістав назначений о. Давида Ч.С.В.В.
- 4) Конференція годить ся на назначення провізоричним прокуратором справ рускої церкви в Римі о. Демчука Ч.С.В.В. і віддане єму професури обрядів в колегії римській.
- 5) Конференція ухвалює завязати комітет, котрий би занявся справою паломництва Русинів, а евентуально і других народностей до Палестини з тим, що подорож має відбутися на Тріест і Фіюме.

Комітет буде складати ся з 5 чл[енів] по 1-ому делегату епархій перемиської і станіславівської, а 3 членів з львівської з правом кооптования більше членів.

- 6) Ексцеп[енція] Митропол[ит] перечитав правила Лаври Св. Антонія В[еликого] і ухвалено відписи післяти до всіх ординаріятів, щоби евентуально поробити аксидентальні зміни і до апробати, на котру всі ся годять.
- 7) Конференція віддає до кінця 1908 повний і необмежений заряд Сестер Служебниць Митрополиті з тим, що до кінця 1908 р. мають бути уложені правила і приготуваний програма розділу Згromадження на три епархіальни конфер[енції].
- 8) Конференція ухвалиє, що Впр. Митрополит має скликати Синод Провінціональний до трох літ і починати приготовання.
- 9) Яко делегата на Католікентаг в Відні призначає Ексц[енція] Митрополит о. Шиха пароха в Відні, а евентуально і докторандів – рівно ж прочі епископи так само.
- 10) В справі енцикліки папської о катехітах відрочує ся до слідутої конференції.

Львів, дня 25 і 26/10 1905

† Андрей, Митрополит

† Константин Чехович, Еп[иско]п Перемиський

† Григорій Хомишин, Епископ Станіславівський

V

**Протокол Конференції епископату
дня 11-го січня 1906 в Перемишлі**

Предсідає: Єго Ексцеленція В[исоко]пр[еосвященній]
Митрополит Андрей

Присутні: Преосв[ящений] Еп[иско]п станиславівський
Григорій, Еп[иско]п перемиський Константин

1. Конференція рішає іхати Ексцеленції Митрополита, оба епископи і відпоручники світські Русинів в депутатції до Відня, іменно до Цісаря і Правительства в справі наміреного введення загальних виборів до парляменту, іменно, щоби Галичина, а взглядно Русини були рівномірно трактовані при розділі мандатів до парляменту. Епископат бере участь в тій депутатції на прошення комітету народного з'їзду, котрий відбувся у Львові при кінці грудня 1905. Зазначається, що ухвала вислати депутатцю запала без уділу і повідомлення Епископату, доперва потім прошено о се епископат, на що увагу комітету в відповідний спосіб і час звернено.

2. Конференція рішає, що для короткости часу не можливо іхати 15-го січня; просити треба о авдієнцію на 22 січня, а вийдемо 20 січня близкавичним потягом в суботу. Ексцеленція беруть на себе повідомити о тім членів комітету у Львові.

Ухваляємо разом уложить текст промови до цісаря і текст комунікату до часописей.

Ексцеленція беруть на себе виеднати телеграфічно авдієнцію у Цісаря на 22-е і поручать одному з членів комітету, щоби телеграфічно, а ще ліпше особисто, виеднав час приняття у міністрів, Президента Габра і Силянда.

Прочитано уложений Ексцел[енцією] Митрополитом Андреєм лист пастирський і згоджено ся.

12 січня, 1906

† Андрей, Митрополит

† Константин Чехович, Еп[иско]п перемиський

† Григорій Хомишин, Епископ станиславівський

**VI
Конференція дня 23/4 1906**

Під проводом Ексцел[енції] Митрополита,

а при участі

Преосв[ящених] Еп[иско]п[а] Чеховича, єпископа перемис-
ького

і Григорія Хомишина Еп[иско]п[а] станиславівського.

- 1) Намісник відніс ся до єпископату з запитанням, яке ста-
новиско єпископат заняв би в справі міністерства війни,
щоби в случаю впровадження дволітньої служби, жовніри
в актуальній службі обходили свята після календаря
григоріанського. Єпископат рішив відповісти наміснико-
ві, що на разі єсть неможлива супротив зрадливості і
хвилевого заострення тої справи.
- 2) Єпископат рішає просити Ексцеленцію о написання спіль-
ного листу пастирського, яко продовження двох попе-
редніх з слідуючою програмою:
  - a) має бути уділена усилена і умотивована рада до
спільних конференцій клира повітами. Ініціативу до
скликання підчинених конференцій беруть вибрані на
соборчиках відпоручники, котрих має бути що
найменше трьох так однак, щоби кожний деканат
знаходячий ся в повіті був заступлений.
  - b) цілею конференцій буде нараджуванє над становись-
ком, яке має клир солідарно заняти при виборах, а
передовсім застановити ся, кого може і буде клир
попирати при виборах яко кандидата на посла.
  - c) розуміє ся само собою, що кандидат клира може бути
лише чоловік знаний з пересвідчень католицьких так
в теорії як і в практиці.
  - d) против кандидата через клир попираного, жаден з
священиків не може виступати, що найбільше міг бы
ся усунути від акції виборчої, але не вільно ані іншо-

го кандидата ставляти ані попирати, ані самому без згоди конференції кандидатувати.

- д) Священик попираючий або голосуючий на кандидата противника віри і католицької Церкви, поповнить тяжку провину і піддає себе в сумнів що до віри.
- 3) Епископат рішасє видати посланіє до народа, в котрімбі представило ся аргументи вірення, потребу держати ся віри в життю приватному і публичному, і остерегло би ся перед агітаторами соціалістичними і радикальними і діткнуло ся мимоходом справи штрайків.

Львів, 23 цвітня 1906

† Андрей, Митрополит

† Константин Чехович, Еп[иско]п перемиський

† Григорій Хомишин, Епископ станиславівський

VII
Протокол
Конференції епископату галицького
дня 12 листопада 1906 в Перемишлі

Предсідає: Ексцел[енція] Митропол[ит] Андрей

Присутні: Еп[иско]п[и] станиславівській Григорій
перемиський Константин

1. Ексцеленція Митрополит уділяє типікон (устави) монастирів Студитських, з яких перший оснований в Скнилові. Типікон той одобрено і підписами затверджено.
2. Листи пастирські спільні Епископату австрійського до клира і до вірних має ся перевести в Станиславові, що Преосв[ящений] станиславівський бере на себе, і переслати до Львова і до Перемишля так, щоби рівночасно в всіх трьох епархіях могли печатати ся єще в біжучому році.
3. Відновляючи рішення конференції, відбутої дня 23 цвітня 1906 в Львові о повітових конференціях духовенства, котрі малиби провадити акцію в справі виборів, принято текст відозви, датованої з конференції, котру кождий Ординаріят розісле деканам і ухвалено тую відозву випечатати в Жовкові з порученням для друкарні, щоби вислава:
  - a) до Львова 200
  - б) до Перемишля 200
  - в) до Станиславова 200
4. Що до точки 3 конференції з дня 23/4 1906, іменно: видання листу до народу в справі віри, Ексцел[енція] Митрополит зволив приняти редакцію до кінця грудня б[іжучого] р[оку], і тогди належить з'їхати ся до перечинання в Станиславів.

5. Конференція рішас: 1) Ексцепт[енція] Митрополит повідомляє намісника о рішенні конференції що до всказівок для клира і листу до народа. 2) Признати намісникови, що за Єго намісниковання вибори були справедливо переводжені до сойму доповняючи, однако, радити, щоби признаних 28 мандатів до Парляменту дістали ся русинам. Понеже ходять слухи основні, що і тут хотять кандидувати поляки. Отже, правительство єсли не може вплинуть і вздержати, нехай що найменше заховає нейтральність.
6. Конференція ухвалиє, що кождий Еп[иско]п, котрий підписує ся на внесенях соймових або конференції епископату австрійського, може підписати прочих неприсутніх.

Так, як давніше рішено, що собі взаімно даємо властиві сповідати, розрішати від резерватів і *usum pontificalium*.

Перемишль, д. 12/XI 1906

† Андрей, Митрополит

† Константин Чехович, Еп[иско]п перемиський

† Григорій Хомишин, Епископ станиславівський

VIII
Протокол
Конференції Епископату Галицького,
відбувшоїся дnia 11–12/3 1907 в Станиславові

Предсідає: Ексцеп[енція] Митрополит Андрей

Присутні:

Ексцеп[енція] Константин Еп[иско]п перемискій,
 Преосв[ящений] Григорій Еп[иско]п станиславівський

1) Прочитано і ухвалено посланіє [IV] пастирське до народу, написане через Ексцеп[енцію] Митрополита з нагоди надходячих виборів перших після нової ординації виборчої. Посланіє має бути випечатане в 8.000 примірниках і розіслане по кілька примірників до кожної парохії.

2) Предложено начерк устава Згromадження руских Сестер Служебниць з прошенням, щоби епископи свої пропозиції що до евентуальних змін найдальше до кінця місяця предложили, так щоби по Капітулі Сестер Служебниць міг Митрополит на основі спільної ради і згоди епископату старати ся о апробату в Римі.

Станиславів, 12/3 1907

† Андрей, Митрополит

† Константин, Еп[иско]п перемискій

† Григорій, Еп[иско]п станиславівський

IX

**Протокол конференції єпископату галицького
спільно з єпископом для Америки
Преосвященим о. Сотером Ортиньским**

Предсідатель: Ексцепт[енція] Митрополит
Присутні всі підписані

Ухвалено спільність ділання і порозумівання ся в всіх загальних церковних справах.

Львів, дня 12 мая, в день консекрації Преосвященого Епископа Ортиньского, 1907.

† Андрей, Митрополит

† Константин Еп[иско]п перемиський

† Григорій Еп[иско]п станиславівський

† Сотер Еп[иско]п Америки

X

**Протокол конференції єпископату
галицько-руського в Перемишлі
на дні 2 грудня 1907 р.**

Постановлено:

1. Вислати письмо спільне до Папи в справі конституції Папи, виданої о американських Русинах з представленням ситуації, жалів наших і небезпеченостів на будучність так в Америці, як і на востоці. Спільне письмо зредагувати прийняв на себе Ексцептенція Митрополит.
2. Перечитано і прийнято спільне посланіє пастирське, написане через Ексцептенцію Митрополита до духовенства в справі акції християнської з нагоди евентуальних виборів.
3. Ексцептенція Митрополит прочитав письмо до духовенства цілої провінції Галицької в справі підготовлення акції до будучої місії на востоці і в інших краях, где би такої місії було потреба.
4. Рішено виготовити на найближчу конференцію відозву до духовенства в справі емігрантів, попирання товариства св. Рафаїла з розпорядженням, щоби емігранти перед виїздом складали визнані віри.

Перемишль, 2/12 1907

† Андрей, Митрополит

† Константин, Еп[иско]п перемиський

† Григорій Еп[иско]п станиславівський

**XI Конференція
Епископату руского у Львові дня 1/V н.ст. 1908**

В присутності:

Ексцепленції Митрополита Андрея Шептицького,
Ексцепел[енції] Епископа Константина Чеховича, Еп[иско]п[а]
Перемиського,
Преосвященного Еп[иско]п[а] Григорія Хомишина Епископа
Станиславівського

1. Перечитано протокол з послідного засідання конференції.
2. Рішено в справі американській віднести ся до Конгрегації Пропаганди³ через спільне письмо, підписане через всіх трох Владик.
3. Рішено відповісти до Конгрегації в справах обрядових в спільному письмі спільно підписаному.
4. Відповісти на запитання щодо декрету *Ne temere* з 13/4 1908 по спільнім порозумінню і підписаню.
5. Перечитано лист до вірних, написаний через Ексцепленцію Митрополита в справі напруження в краю з нагоди убийства намісника Андрея Потоцького і рішено випечатати як найскорше в 3000 примірників і розіслати до урядів парохіяльних з осібною відозвовою випечатаною до духовенства. [VI⁴]
6. Рішено спільно зреchi ся з членства в комісії літературної фундації ім. Качковського і упрощено Ексцепленцію Митрополиту, щоби до кінця сего року в відповідний спосіб в імені своїм і обох Епископів о тім повідомити комісію.

---

³ Ватиканська Конгрегація для Поширення Віри (*Propaganda Fide*).

⁴ Шосте спільне пастирське послання галицького єпископату.

Львів, дня 1 Мая н. ст. 1908

† Андрей, Митрополит
 † Константин, Еп[иско]п перемислівський
 † Григорій, Еп[иско]п станиславівський

Додатково

Говорено о уложеню правил і упорядкованю справ СС. Василіяноқ. Дві дороги пропоновано: або I. зорганізувати монастир Словицкій і опісля на его взір інші, або II. віддати зорганізування всіх монастирів разом аж після одного взору Ексцеленції Митрополіті в протягу двох літ. Рішене відложене на будучу конференцію, може в червні.

Львів, 1 Мая 1908

† А. III., Митрополит

Послання VII. о ювилею папськім, написане через Еп[иско]ла Хомишина „В тім році...” ст. 10, датоване 28 вересня, 1908; і VIII. о ювилею цісарськім, написане через Митрополита „Дня 2 грудня...” ст. 8, датоване 2 листопада 1908 були приняті на підставі порозуміння листовного.

† Андрей

XII
Конференція Епископату руского
в Перемишлі дня 19 цвітня 1909

Присутні:

Ексцептенція Митрополит Андрей Шептицький
Ексцептенція Преосв[я]щенний Константин Чехович,
Еп[иско]п Перем[иський]
Преосвящений Григорій Хомишин, Еп[иско]п
станиславівський

Ексцептенція Митрополит перечитав справоздання з попередної конференції.

Рішено:

- 1) Віднести ся приватно до Епископа руского в Америці Преосв[я]щенного Сотера Ортинського в справі булл для Америки і запитати, чи бажав би, щоби Епископат рускій відніс ся в тій справі до Пропаганди.
- 2) В справі обрядовій що до відповіді Пропаганди Ексцептенція Митрополит напише письмо і пришле до підпису прочим Епископам.
- 3) Просити Пропаганду о підтвердження промульгації вже зділеної декрету *Ne temere* в провінції галицькій.
- 4) В справі СС. Служебниць конференція ухвалює номінувати о. Малицького комісаром ординаріяцким для всіх трох Епархій і надати ему ту саму владу, яку перед груднем 1908 р. посадив. Ексцептенція Митрополит має повідомити о закінченню Епископа Перемиського і Станиславівського трохлітнього повновластія над Згromадженням і о всім зділати в тих трох літах з пересланням одного примірника Уставів Згromадження Сестер Служебниць.
- 5) Конференція рішає не відступати від традиції Сестер Василіянок, котра вимагає, щоби кождий монастир був

для себе осібним домом з своєю по можності до смерті вибраною настоятелькою, не має бути вибраною лише загальна настоятелька; кождий монастир, по можности має мати свій новіціят, зглядно від настоятельки залежний, де хоче виховувати новички, если не має свого новіціяту; монахині остають в тих домах, в котрих тепер перебувають, прислугує їм однак право зголосити ся назад до свого монастиря в протягу року по поданю до їх відомості цього рішення; прозьба їх що до повороту буде узгляднена в міру можності того монастиря, де перебувають; поза тим, перенесене інокинь з монастиря можливе есть лише за порозумінem обох настоятельок, потвердженим через дотичні ординаріяти.

Заховує ся ріжницю між сестрами домашнimi i хористками. Ріжниця полягає в тому, що домашні сестри крест носять під білою кайкою i не уживають перстеня i вельону, для них мантія має мати рукави.

На основі повищих норм Ексцепція Митрополит зволили приняти на себе обов'язок уложеня уставів для СС. Василіянок i подати в липні с.р. під розвагу капітулу СС. Василіянок.

Комісаром Ординаріяцким СС. Василіянок зістав о. Давида, котрому Ексцепція Митрополит опреділить круг его ділання i видасть грамоту в імені своїм i в імені Епископа Перемиського i Станиславівського.

- 6) Постановляє ся видати спільне посланіe o культі Святійшого Серця Христового, котре має бути випечатане з кінцем мая, а оголошене в церквах в першу неділю по 11 червня с.р.
- 7) Постановляє ся на другий рік видати спільне посланіe o культі Св. Йосафата i приготовити вірних до торжественного обходу тристалітньої річниці смерті св. Йосафата.
- 8) Рішено відповісти на питання, поставлені через о. Малицкого в справі передовсім тих уступів з установ СС. Служебниць, котрі відносяться ся до определення компетенцій

Ординаріятів.

1. Устави стор.: 1 Ч. 10. – Диспензу на приняття тут застережену уділяє Ординаріят місця родження кандидатки.
2. стор. 14. ч. 26. До облечин допускає кандидатку Ординаріят місця родження.
3. стор: 15. ч. 32. Дозвіл затверджаюний ухвали Ради Загальної на зміни одежі дають всі три Ординаріяти.
4. стор. 16. ч. 39. Позволеня на „доповнення” новіціяту уділяє Ординаріят місця уродження.
5. стор. 19. ч. 54. Від віна звільняє Ординаріят місця походження.
6. стор. 20. ч. 60. О обітах повідомляє ся Ординаріят місця родинного.
7. стор. 24. ч. 82. Зречена ся власності дає Ординаріят місця походження.
8. Позволеня на зміну дає Ординаріят місця походження стор. 24. ч. 84.
9. стор. 42. ч. 153. Правило, котре тут говорить о сповіді, оно в'яже зовсім сповідників і єсть лише директивою для сестер.
10. стор. 45. ч. 169. Розуміють ся лише доти правдиві канонічно ериговані.
11. стор. 58. ч. 240. Від обітів звільняє Ординаріят а) місця побуту; б) в сім случаю звільняє Ординаріят місця, де перебуває сестра по видаленю з згромадження.
12. стор. 59. ч. 243. Видаленя по обітах вічних затверджає Ординаріят місця, де сестра стало перебуває – місця сталого побуту.
13. стор. 59. ч. 243. Рішено висіце.
14. стор. 59. ч. 244. Рішено висіце.
15. стор. 64. ч. 259. Так, розуміє ся Ординаріят місця, де мешкає Головна Настоятелька (С. Старша).
16. стор. 68. ч. 274. Так, розуміє ся Ординаріят, де мешкає Головна Настоятелька.
17. стор. 72. ч. 300. п. 30.2. Так, розуміє ся Ординаріят, в котрого епархії відбуває ся Рада (вибори).
18. стор. 73. ч. 308. Розуміє ся Ординаріят місця, де Рада відбуває ся.
19. стор. 76. ч. 320. Розуміє ся місце всіх ординаріятів.

20. стор. 76. ч. 324. Розуміє ся всі три Ординаріяти.
21. стор. 77. ч. 327. Так, розуміє ся Ординаріят місця, де доси перебувала і ординаріят місця, де хоче ся перевести.
22. стор. 80. ч. 341. Доки устави не затверджені через Апостольський Престол пересилає ся звіти всім трьом ординаріям.
23. стор. 81. ч. 348, 349. Так, розуміє ся Ординаріят місця мешканя С. Настоятельки – Головної (С. Старшої).
24. стор. 83. ч. 351. Так, розуміє ся Ординаріят, в котрого Епархії маєток находить ся.
25. стор. 82. ч. 399. Доки устави не затверджені Апостольським Престолом поділ на області може стати ся за згодою і дозволом всіх трьох Ординаріятів разом.
26. стор. 92. ч. 400. Так, перенесення Новіціяту має місце за згодою Ординаріяту місця, котрого переносить ся і місце Ординаріяту, до котрого переносить ся.
27. стор. 95. ч. 409. Позволеня Ординаріяту на отворення „дому” розуміє ся на отворення „дому сталого”.

Дім стаїй є: если

- a) на отвореня его одержано від Ординаріяту позволеня на письмі; Ординаріят видає позволеня на отвореня сталого дому лиш тогди, если
  - 1) дім відповідний переходить на власність Сестер
  - 2) если має удержанє певне і тревале (не лиш часово) бодай на 4 сестри.
- б) Всі же доми отворені до тепер без дозволеня Ординаріяту даного на письмі (лиш за дозволеням устним) доми не маючі тревалого удержаня з маєтку власного сестер, надто доми, що не суть власностию Сестер, не уважає ся за доми канонічно ериговані, але лиш за часові доми (місця часової праці Сестер).

28. стор. 96. ч. 421. О звиненню домів часових повідомить комісар ординаріяtskyий лиш Ординаріят місця і подасть заразом причини, що спонукали се звинене.

Перемишль, дня 19 цвітня, 1909
ад. 27 і 28.

Если удержаня сестер в якім домі опирає ся на умові письменний, зробленій що найменше на три роки, тогди такий контракт має бути потверджений через Ординаріят місця і звиненя такого дому т.е. зірване умови мусить бути потверджене.

† Андрей, Митрополит
Теодорович⁵

† Константин, Еп[иско]п

† Григорій, Еп[иско]п

---

⁵ Католицький митрополит вірменського обряду у Львові.

XIII Конференція у Львові

- 1) В осени письмо спільне до народа о пропаганді шизматицькій і спомнути о еміграції і тих що перейшовши на шизму вертають.
- 2) письмо о *Ne temere* приняте і підписане.

Львів, 22 червня, 1909

† Андрей, Митрополит
 † Константин, Еп[иско]п
 † Григорій, Еп[иско]п

XIV Конференція у Львові дня 31 марта 1910

Перечитано, передискутовано і принято до відомості два посланія пастирські в справі пропаганди шизматицької в Галичині і в Америці.

Примірників для перемиської епархії 1000 для духовенства, а 3000 для вірних; для станиславівської 600 для духовенства, а 2000 для вірних.

† Андрей, Митрополит
 † Константин, Еп[иско]п
 † Григорій, Еп[иско]п

ного і що тих приписів приодержують ся вже висії інституції.

5. Постановлено випечатати в Вістниках епархіальних адресу Епископів австрійських до папи і відповідь папи, а відтак послання Епископів австрійських до клиру і до вірних.
6. Видати спільне зарядження, що би в суплікації додавати: „св. священомучениче Христово Іосафате, моли Бога о нас”.
7. Вертаємо до рішення нашої третьої конференції з дня 11 липня, 1904 о утвореню комісії обрядової.
8. Що до приняття кандидатів до семінара духовного:
  - 1) кождий Епископ, котрий після права латинского есть *Ep[isco]pus proprius* може го приняти до свого семинара і може го ординувати без всяких *litteras dimissoriales* чи *testimoniales*;
  - 2) если Епископ *non proprius* приймає кандидата до свого семинара має сам Ординаріят постарати ся найдальше до кінця першого року о его екскардинацію, котрої не будемо ніколи відмовляти;
  - 3) кождий раз інкардинований не може бути прийнятий ані до іншого семінара, ані по скінченню семінаря ординований через другого Епископа без формальної відпустки того Епископа, котрий го прийняв і та відпустка лишається до волі дотичного Епископа. Що до кандидатів стану духовного, наміряючих удасти ся до Америки, не ставимо ніяких перепон, без огляду, чи той кадидат опустив сам семінар, чи видалений зістав зі семінара;
  - 4) що до священиків то сам петент мусить перше удастись до свого Епископа о приречення відпустки.

Повисіші норми мають бути оголошенні в всіх трьох Епархіях.

9. Напишемо спільне письмо до Св. Отця з проσьбою о назначеннے руского Єпископа для Канади, відклиκуючись на мнінє значної більшости канадийских єпископів.
10. Ексцеленція Митрополит повідомить Єпископа Ортинского, що тутейші не будуть противні в уділованю відпусток священникам сотрудникам найдальше на три роки кромі парохів.
11. Обговорено справи коллегії рускої в Римі.

Станиславів, дня 24 січня 1911

† Андрей, Митрополит

† Константин, Еп[иско]п

† Григорій, Еп[иско]п

XVI

**Конференція руского епископату у Львові
Дня 9 і 10 мая 1911 року**

1. Відкладає ся на пізніший час т.е. на осінь видання посланія о злих часописях і книжках, проектировані в минувшій конференції під точкою 2). Посланіє се вже єсть виготоване.
2. Видати коротке посланіє спільне з нагоди предстоячих виборів до духовенства, котре має ся оголосити в Вістнику кожної Епархії з осібна.
3. Начерк повисшого посланія перечитано і ухвалено.
4. На прошеня о. протоігумена Філяса конференція приймає радо до відомости намір Чина основане місійної школи в Бучачі. Рівнож до відомости приймає намір основання товариства місійного для збирання складок, котре би мало бути відділом товар[иства] св. Ап[остола] Павла. Завізвеся о. протоігумена до опрацьовання предложеня статута сего товариства, як також організації школи місійної.
5. Конференція приймає до відомости свіжо засновану при семинари дух[овнім] у Львові школу місіонарську для Сполучених Держав і Канади, в котрій перебуває тепер 8 кандидатів.
6. Конференція в зasadі годить ся на засноване брацтва Св. Василія В[еликого] на підставі Конституції Папи Льва XIII, даних для Терціярів Чина Францисканського і просить о предложеня відповідно перероблених конституцій кожному Ординаріятові в цілі апробати, а на найближій конференції ся справа буде обговорена і порішена.
7. В справі власті і обов'язків комісаря для СС. Служебниць всі три ординаріяти стоять при определеню тої власті і обов'язків, випечатаних на вступі уставів. А що до СС. Василіянок о. протоігумен предложить своє

точне внесення на руки Ексцепт[енції] Митрополита конференції єпископскої. О тих всіх рішеннях повідомить о. протоігумена Ексцепт[еленція] Митрополит.

8. На прозьбу тов[ариства] Св. Рафаїла ухвалює ся оголосити в Вістнику кождої єпархії поручити після залученого письма і апробувати основане філій в Перемишлі і Станиславові. Рівно ж ухвалюється видати спільне послання о еміграції, в котрім спімнє ся наказ і о еміграції французькій. Начерк сего послання приймає ся виготовити Ексцепт[енція] Митрополит.
9. В справі *Katholische Union* пропонованій через Епископа Берненьского Нуун-а, а в принципі через всіх трьох Епископів руских принятій, а у Львові відступленій до практичного переведення товариству Св. Ап[остола] Павла ухвалює ся, що в случаю нового письма чи запитання відповість кождий з єпископів, запрашуючи якогось делегата щоби розпочав в цілі порозуміння і навязання зносин з тут[ешніми] товариствами католицкими.
10. Слідуюча конференція відбудеться в місяці жовтні в Перемишлі взглядно в Станиславові при нагоді спільної конференції цілого галицького єпископату. Що до сеї спільної конференції в мислі ухвали конференції руского єпископату в Станиславові з дня 24/1 1911 зістав Архієп[ископ] Теодорович повідомлений о нашім рішенню. Понеже однак захорував і виїхав, для того по його повороті Ексцепт[енція] Митрополит приняли обовязок ему се пригадати.

Львів, дня 10 мая 1911.

† Андрей, Митрополит

† Константин, Еп[иско]п

† Григорій, Еп[иско]п

Ч. 61/Орд.

- 1) Просить поручити наше Товариство Всеч[еснішим] ОО. Душпастирям, часопис *Емігрант* і з осібна *Дороговказ для переселенців*.
- 2) помочи при організації Товариства через жадання, щоби справа еміграції була предметом на соборчиках і щоби там були з кожного деканату референти зі звітами до Впресв. Ординаріятів.
- 3) о заряджения складок по церквах, як се є у німців, на ціли помагання емігрантам в справах релігійних. День на се позволимо собі запропонувати: Благовіщення Пр[ечистої] Діви тоді, коли сезон еміграційний.

XVII**Конференція руского епископату в Перемишлі
д. 30 X 1911**

Присутні:

Ексц[еленція] Митрополит Андрей Шептицький

Ексц[еленція] Константин Чехович

Преосв[ященний] Григорій Хомишин

1. Перечитано протокол.
2. Що до 7 точки протоколу попередньої конференції, то о. протоігумен не предложив доси внести Чина що до комісара СС. Василіяноч.
3. Архієп[ископ] льв[івський] Більчевський осьвідчив Ексц[еленції] Митрополитові Шептицькому, що епископат латинський годить ся на се, що би конференція цілого галицького епископату відбула ся в Станиславові в січні або лютім або березні 1912 р.
4. При застановлюваню ся над шизматицкою пропагандою постановляє ся, що би кождий [єпископ] з осібна в своїй єпархії видав в вістнику відозву до свого духовенства, в котрим має остеречи свій клер і дати відповідні зарядження.
5. Посланіє о злій пресі перечитане на конференції 10/V с.р. має бути ще раз перероблене і в манускрипті переслане найперше до Станиславова, а відтак до Перемишля. Посланіє се має бути випечатане для А[рхи]Епархії в 1.000 прим[ірниках] для духовенства, а 3.000 для вірних, – для Еп[архії] Перемиської 1.000 для духовенства, а для вірних – 2.000; для Еп[архії] Станиславівської 600 для духовенства а 2.000 для вірних.
6. Робітникам в Німеччині і взагалі за границею перевуваючим позволяє ся спільні съята обходити разом з латинниками, так як в тих околицях робітники всі святкують а пр[азники] Рождества, Йордану, Благо-

віщення, і Чесного Креста в дні припадаючі після нашого календара т.е. 19 січня, 7 цвітня, 12 вересня.

7. Що до точки 6-ої минувшої конференції о. протоігумен предложив устав Брацтва св. Василія досі лишень до Ординаріяту львівського. Завізве ся до предложеня двом Ординаріятам, а львівский Ординаріят заапробує.
8. о. Протоігумен Філяс предложив статут товариства місійного св. Іосафата до апробати. Понеже се товариство має бути відділом Тов[ариства] св[ятого] Ап[остола] Павла тому відступає ся Товариству св. Павла до за[—⁶]нювання.

На тім закінчено.

† Андрей, Митрополит

† Константин, Еп[иско]п

† Григорій, Еп[иско]п

---

⁶ Не розбірливий почерк.

XVIII**Конференція руского епископату в Станиславові
29/IV 1912**

Присутні:

Ексц[еленція] Митрополит Шептицький

Ексц[еленція] Епископ Чехович

Епископ Хомишин

1. Посланіє пастирське о злій пресі до духовенства і вірних відкладається до слідуючої конференції в осені з тим, щоби посланіє до духовенства уложитьти, а до послання вірних днес читаного додати в своїм місці о агітаціях схизматичких і переході на схізму і зазначити о прояві поступу духовно-релігійного між народом.
2. Ексц[еленція] Чехович вносить, щоби видрукувати осібну молитву о утревалені унії.
3. Ексц[еленція] Чехович вносить, оби в посланію до духовенства поручити душпастирям розширити і впроваджувати культ Серця Ісусового, майське Богослужене, культ Непорочного Зачаття Преч[истої] Діви і культ Св. Йосафата. Рівноож додати перероблену молитву ювілейну Непор[очного] Зач[аття] Преч[истої] Діви Марії.
4. Ексц[еленція] Митрополит бере на себе обовязок порозуміти ся з П. Барвінським, щоби той же заступав всі епархії в *Unio Catholica* і повідомити о тім всі три Ординаріяти.
5. В справі Конгресу Євхаристичного комітети дієцезіальні мають зносити ся з комітетом центральним львівським.

† Андрей, Митрополит

† Константин, Еп[иско]п

† Григорій, Еп[иско]п

XIX
Конференція руского єпископату у Львові
дня 12 жовтня 1912

Присутні:

Ексц[еленція] Митрополит

Ексц[еленція] Чехович

Преосв[ящений] Хомишин

Преосв[ящений] Будка

1. Понеже час есть грізний з огляду на війну на Балкані і з огляду на можливість війни Австрії, постановляємо, що по оголошенню маніфесту цісарського, кождий з нас видасть коротке і ядерне письмо до духовенства і вірних своєї Єпархії. В відозві тій споминаємо о маніфесті цісарському. Відтак о вірності і преданості для монархії і трону, покликуючись на обовязок моральний совісти, на вдячність зглядом династії, і на спільні інтереси, які нас в'яжуть з монархією, і виразимо надію, що наші рускі полки сповнять відповідно до давних своїх традицій свої обовязки і хоробро будуть боронити своєї вітчини, а тих, котрі лишають ся дома захотимо до молитви о поміч і благословенство Боже, бо побіда в руках Всемогучого. В тій цілі розпоряджаємо щоби в всі неділі і свята, аж до скінчення війни прилучати Службу „во время брані”. При кінці Служби Божої по заамвонній молитві суплікація при виставленю Найсв[ятых] Тайн, а по відпусті щоденні молитви, зглядно: З Отче Наш, З Богородице Діво і відспівати „Під Твою Милість”. Також складки на Червоний Крест.
2. Ексц[еленція] Митрополит повітали новопоставленого Єпископа для Канадійських Русинів Никиту Будку і приняли яко члена конференції і взаімно обіцяємо собі спільну звязь і поміч.
3. Для загального добра так канадійських Русинів і ту в нашій провінції, будемо всі старати ся, щоби Столиця Апостольська розглянула декрет *Ne temere* також на Русинів в Канаді.

4. Як довго се не наступить (як під 3.) будемо уважати *clandestina matrimonia* за неважні на тій основі, що після права восточного супружество без благословенства Церкви заключене есть неважне.⁷
5. Постановляємо поручити нашим душпастирям виповняти нашим вірним емігрантам витяги метрикальні і виповнити блянкети, котрі Епископи Американські по взаємнім порозумінню нам предложать, з тим однак, що ті блянкети не можуть уладити за конечне усліве, бо ми не можемо ручити, що всі дістануть.

Будуча конференція у Львові в грудні 1912 р., зглядно січни 1913.

† Андрей, Митрополит

† Константин, Еп[иско]п

† Григорій, Еп[иско]п

---

⁷ Тобто „заключене без благословенства Церкви...” (Ред.).

XX
Конференція руского єпископату галицького
12/VI 1913

1. Ексцепл[енція] Митрополит перечитав посланіє пастирське о ювилею едикту толеранційного, виданого через Константина В[еликого] в 313 році. Всі акцептують⁸: має ся випечатати для Архієпархії львівської 2500, для перемиської 1000, для станиславівської Епар[хii] 600 примірників.
2. Єпископат поручить до заповідій церковних додати заказ читання злих книжок, і то поручене пояснити торжественним письмом до духовенства і народу.

† Андрей, Митрополит
 † Константин, Еп[иско]п
 † Григорій, Еп[иско]п

XXI

Дня 29-го мая обговорились мо і удобрили вспільній лист до духовенства і вірних в справі виборів до Сейму.

† Андрей, М[итрополит]
 † Константин, Еп[иско]п
 † Григорій, Еп[иско]п

---

⁸ Приймають, апробують.

**Конференція ХХII
5/XII 1913**

Присутні всі три:

Митрополит, Еп[иско]п перемиський і Станисл[авівський]

1. Прочитано протокол двох послідних конференцій і рішено, щоби письмо о заказаних книжках відложить на пізніше.
2. Ювілей Потія будемо обходити в першу неділю по Непорочнім Зачатю.
3. Видасть ся письмо, спільне до духовенства і народу в р. 1914, нав'язуючи до відбутого ювілею Потія.
4. Перечитано і принято до відомості письмо Е[писко]па Будки з Канади – о шестій заповіді церковній, маючій значене в Канаді, спімне ся при нагоді о VI заповіді церковній заборони читання злих книжок.
5. Конференція відбула ся при нагоді отворення нового сейму у Львові, котрий має ухвалити нову реформу виборчу в хосен народу руского, що Дай Боже. Шанси сеї реформи виборчої вправді ще не певні, однак Епіскопат єсть тої надії, що она увінчає ся успіхом.
6. В справі отворення національного музея у Львові, основаного Ексцеленцією Високопреосвященим Митрополитом Кир Андреєм, ухвалено, щоби цілий Епіскопат взяв участь після ухваленої програми.

† Андрей, Митрополит

† Константин, Еп[иско]п

† Григорій Еп[иско]п

**Конференція ХХІІІ
28/II 1914**

Присутні всі Епископи рускі...

- 1) Намісник закомунікував письмо міністра Просвіти П. Гусарека, в котрім той же висловлює свою гадку чи не можна би схизматиків в Галичині віддати під юрисдикцію Митрополита шизматицького в Чернівцях, з тим, щоби той же назначив ім священика, а в першій мірі, щоби пароха шизматицького у Львові наділити повними власностями, та тим способом усунуло би ся тутейших збунтованих шизматиків з-під впливу Росії.

На се відповімо Намістникові. Епископат руский з засади рішучо єсть противний твореню посад душпастирських шизматицьких в околицях, где таких доси зовсім не було, а тим більше, що стоить при бажаню і сильній волі, щоби всіх шизматиків на востоці навернути до католицької Церкви. Кромі сего єще і тому противить ся, що шизматицький Митрополит буковинський і так виконує юрисдикцію над шизматицькими галицькими, чого доказом парохія шизматицька у Львові, парохія шизматицька при закладі карнім вязнів в Станиславові.

В кінці єще і тому, що теперішня агітація шизматицька має підклад не релігійний, але політичний і то Росією підсичуваний, так що твореня нових шизматицьких парохій могло би бути єще успішним средством в руках агітаторів російських до підтримування і ширеня тих згубних агітацій для католицької церкви і австрійської держави. Епископат руско-католицький єсть того пересвідченя, що сей фермент агітаційний при обопільнім противділаню так зі сторони властій церковних як і державних зовсім устане і не буде потреби творити душпастирів шизматицьких. Єсли б однак – не дай Боже – дійшло до конечности формовання шизматицьких душпастирів, то Епископат галицький рішучо противить ся допусканю священиків не з-під власті шизматицького митрополита Черновецького. Желанем єсть галицького Епископату, щоби шизматицький Митрополит Черновецький супендував від сповнювання функцій духовних, всіх священиків,

які приходять до Галичини яко висланники російських Епископів шизматицьких.

Що до заміту в письмі п. Міністра Гуссарека немов би латинізення нашого обряду було причиною агітації шизматицьких, то Епископат констатує, що се єсть лише чиста видумка і безосновний претекст зі сторони агітаторів шизматицьких, бо богослуження літургічні відправляють ся після постановлень синодальних. Ісли може бути бесіда о латинізації, то хиба зі сторони польського духовенства і суспільності, яка ріжними способами старає ся перетягати вірних нашого обряду до латинського обряду і народності польської, що викликує огорчене в народі руским і дає поле для роботи російських агітаторів.

- 2) Текст письма до правительства в справі платні для вдів священичих буде пересланий всім Епископам до перечитання і підписання.

† Андрей, Митрополит

† Григорій, Еп[иско]п

**Конференція ХХIV
18/IV 1914**

Рішено віднести ся до Пропаганди в справі вибору Протоігумена Чину] св[ятого] В[асилія] В[еликого], який в короткім часі сего року має відбутися, – з проосьбою, щоби Пропаганда на той случай признала право голосования всім професам.⁹ Мотивувати будемо: потребою нового провінціяла, обавою перед духовним непоступом в Чині і небезпеченьством занепаду духа в Чині. Меморандум виготовить Ексц[еленція] Митрополит в імені цілого руского Епископату і підпише.

† Андрей Митрополит
† Григорій Еп[иско]п

**Конференція ХХV
дня 19 лютого 1918**

Присутні всі Епископи.

1. Епископ перемиський представляє факт, який случив ся дня 14 лютого 1918 в катедрі перемис[кій]: по богослуженню благодарственнім з нагоди заключення миру з Україною, а іменно: по Службі Божій при відході епископа з Церкви, оден з професорів гімназ[ії] (здаєсь Зубрицький) крикнув: „А де було многолітствіє для Президента Української Республіки?” Нарід присутній

---

⁹ Професи – члени Чину, які склали обіти.

в церкві зачав співати іменно: „Ще не вмерла Україна”, а кордон, утворений при дверях церкви з українських офіцерів силою змусив єпископа затримати ся в Церкві аж до закінчення гімну. Відтак посол Загайкевич мав перший перед дверми катедри бесіду до згromадженого народу в присутності учеників гімназ[ії] (в якій в зневажливий спосіб виказав ся проти єпископа). Те саме зробив оден з професорів (пр. Сабат) підбурюючими окликами.

Всі єпископи присутні осуджують факт і дискутиують о способі, як реагувати против него, відкладаючи послідне рішене до завтра.

2. Епископат узнає потребу візновлення яко единого катол[ицького] тижневика для народу *Основи* і постановляє обдумати середники до зреалізовання в найближшім часі того діла. При появі першого числа постановляється в відозвах згл[ядно] желаннях завізвати народ до складок і пренумерати часописи.
3. (Кодекс) Що до найновішого Кодексу права церков, для нас рішено віднести ся до Риму з заявою, що на найближшім синоді провінціональнім бажаємо прийняти цілий кодекс з вимкою уступів, що відносять ся спеціально до обряду латинського. Але вже тепер просимо о заапробовання для нашої церковної провінції:
  - 1) цілого права супружного lib. III р. I. tit. 7, а то з причини, що доси заховувались від віків право Церкви западної.
  - 2) просимо о заапробованні днія нас цілої 1-ої часті IV-ї книги т.е. *de judiciis* і III-ї часті сеї книги *De modo procedendi in nonnullis expediendis negotiis vel sanctionibus poenalibus applicandis*, i
  - 3) цілої книги V-ої *De delictis et poenis*.

Крім сего рішаємо, що на синоді провінціональнім, який має відбути ся найдальше до трех літ повторимо всі обов'язуючі артикули синоду пров[інційного] з р. 1891, в коротких і ядерно сформульованих приписах, о скілько вони суть актуальні і потрібні з пропущенем злишних.

4. Рішаемо при відправі св. Літургії на великім вході і у всіх ектеніях так Літургії як і всіх прочих богослужень пропустити слово „православний” для осягнення можливості однообразності в богослуженнях. А на великім вході пропустити і слово „християн” – лиш[аючи] – „і всіх вас да....”
5. Приказуємо для одностайності залишити уживання колпаків при Службі Божій.
6. Для однообразної відправи Суплікації постановляємо співати перше візване: „Святий Боже” – три рази – три рази / 1 р. свящ., а 2 р. нарід, прочі візваня по два рази на переміну, раз священик, а раз нарід. При тім заряджається, щоби перед послідним візванням до св. Йосафата с.е. по візваню до Матері Божої додавати візваня до св. Йосифа словами „О святий Йосифе Покровителю Католицької Церкви, моли Бога о нас грішних”.

Продовження д. 20 лютого 1918.

7. Що до першої точки вчорашньої конференції рішено видати з рамени цілого епископату галицької провінції письмо слідуючого змісту.

Епископат галицької провінції, зібраний у Львові д. 20 лютого 1918 осуджує і боліє над подією, яка мала місце д. 14 лютого с[его] р[оку] в катедральнім храмі в Перемишлі, під час котрої допущено ся зневаги храму катедрального через крик у церкві, зневаги епископа через обмеження його поступованя і викликуючі прилюдне згіршеня, і припоручає епископови перемиському ужити відповідних середників в цілі направленя заподіяногого згіршеня і осягненя задоситьучиненя.

При сій нагоді цілий епископат галицької провінції заявляє, що не лишењ кожен з епископів не має нічого проти вношения многолітствія для всого українського народу і української держави, але таке многолітствіє одобряє і поручає і цілим серцем бажає собі, щоби весь нарід і духовенство як найбільше й найчастіше молилися Богу о правдиво всестороннє добро українського народу і української держави.

Рівнож одобряє і поручає при богослуженнях з нагоди народних торжеств співати національний гимн, але за такий може узнати лише гимн, котрого слова мають значіння молитви узаної церковною властю, за яку узнає приміром пісню: „Боже Великий, єдиний, Русь Укр[аїну] храни”, а не інші народні пісні съвіцкі, що не мають нічо спільногого з храмом і молитвою, як прим[і-]ром пісню: „Ще не вмерла Україна” зглядно „Вже воскресла Україна”.

8. Осужжує ся напрям непошановання власти церковної (яке проявляє ся в частих статтях *Nivei*) – як непорозуміння дисципліни церковної і рішає ся, щоби по можности власність і редакція, зглядно надзір над редакцією, перейшов чим скоріше в руки редакційного комітету, в котрого склад має входити також делегат епархії станиславівської і перемиської, так, щоби ся часопись могла бути признана часописею (органом) цілого духовенства.
9. Ухвалено зажадати в імені конфер[енції] єпископів від о. Візитатора СС. Служебниць
  - а) точного звіту з візитації канонічної домів СС. Служебниць в поодиноких дієцезіях і
  - б) предложеня латинського тексту уставів, який би мав бути предложений синодом в цілі апробати.
10. Постановлено справи видавництва *Mісіонара* і справу Згромадженя СС. Служебниць обговорити з новим Протоігуменом, як лише буде оголошений його вибір.
11. Ухвалено з засади не позволяти питомцям брати участь в хорах на публичних концертах, з віймкою¹⁰ [sic] надзвичайних обставин.
12. Ухвалено, щоби питомців, які виступили або були видалені з одного семинара не приймати до другого, се відносить ся рівнож і до укінчених питомців. Крім сего, на перший рік семинара приймає ся питомців без огляду

---

¹⁰ За винятком. (Ред.)

на місце їх уродження; на другий рік однак приняти можна лише сего питомця, який вибере ся грамотою відпустительною епископа місця уродження, котру грамоту епископ видасть йому без попереднього порозуміння з дотичним епископом.

13. Всі знаємо велику потребу заложеня малих семинарів – до чого великою помочию будуть захисти сиріт, в яких є много опущених хлопців в наших руках, з яких можемо виховати нове покоління, переняте зовсім духом жертві.

Рівно ж узглядняючи теперішні потреби нашого народу з цієї і тій сторони кордону знаємо потребу велику священиків безженніх і зобов'язуємо ся працювати в сім напрямі в наших семинарях.

Продовжене д. 21 лютого 1918.

14. Перечитано, передискутовано і одобрено спільне послане до духовенства і народу. Препоручить ся випечатати 3200 примірників. 1000 для Станиславова, 1000 для Перемишля і 1200 для Львова.
15. Ухвалено жадати від священиків, щоби привозили зі собою до конкурсів зошити, які ім служили до приготування до проповідей.
16. Ухвалено віднести ся до Намісництва з донесенем, що Епископат галицької провінції жадає від кожного священика москофіла запоруки, що працювати буде лише в католицькім дусі і лояльності для австрійської держави.

† Андрей

† Григорій, Еп[иско]п

† Йосафат, Еп[иско]п

Конференція XXVI дня 16 вересня 1918

1. Ухвалено виделеговати до редакційного комітету *Nivei* відпоручників з А[рхі]дієцез[ії] львівської о. Маліцького віцеректора дух[овної] семінарії з дієп[езії] станиславівської о. Горчинського другого віцер[ектора] дух[овної] семінарії, а з дієп[езії] перемиської о. Лакоту – ректора дух[овної] сем[инарії] в Перемишлі.
2. Згоджено ся на назначення комісарем СС. Служебниць о. Лазара Березовського Ч.С.В.В. і поручено йому подбати о се, щоби устави згromадженя були точно у всіх подробицях виконувані, – щоби він сам до заряду не мішав ся (хiba радиою), так щоби всі сестри згromадженя мали се пересвідчення, що ними радить С. Старша і відносні настоятельки, а не ординаріяцький комисар. Обов'язком його рівнож так впливати на згromадженя, щоби виробляли ся добрі настоятельки і щоби учили ся добре ридти.
3. Ухваляємо видати інструкцію для комісаря СС. Служебниць, духовника новіціяту і священиків в сповіді і поза сповідею. Епископ перемиський приймає на себе уложеня згаданих інституцій і предложеня їх на найближшу будучу конференцію, яка відбуде ся в першу середу по Богоявленю 1919.
4. Поручаємо загальній Раді ввести в уставах слідуючі зміни: Вільно Сестрам в своїх домах виховувати сироти дівчата, а хлопців лише до 10 літ.

Вільно дальше сестрам провадити кухню в духовних семинарах великих, малих і інституціях, стоячи під зарядом влади церковної, з тим однак, щоби мали часть дому осібно для себе застережену, в котрій би мали приміщеня що найменше три сестри, і где би мали можність заховувати всі устави згromадженя.

Не вільно сестрам принимати ні на нічліг, ні на мешкання в своїх домах мужчин, ані родин.

Поручається загальній Раді приняти до уставів всі зміни, постановлені кодексом.

Львів, д. 17 вересня 1918.

† Андрей

† Григорій

† Йосафат, Еп[иско]п

**XXVII Конференція
дня 24 серпня 1919 в Перемишлі**

24/VIII неділя – год. 9 1/2 рано.

1. Узнаємо конечність загального целібату для духовенства в нашій галицькій провінції, – і в теперішній хвилі постановляємо ввести його. В тій цілі на конференції, яку відбудемо при Божій помочі дня 27 вересня с.р. в день Воздвиження Ч[есного] Хреста обдумаємо час і середники для його зреалізовання.
2. В справі мужеского Чина Св. В[асилія] Великого ухвалено вислати письмо до св. Конгрегації для Східної Церкви, котрого зміст буде предложено на найближчій конференції у Львові д. 27 вересня.

3. В справі змін в Літургії св. Йоана Золот[оустого] і св. Василія В[еликого] і інших ухвалено предложить начерк на найближішій конференції.

Продовження 26/VIII понеділок /год. 11 р./

4. Одобreno текст спільного послання до духовенства і вірних всіх трьох Епархій.
5. *Idem* Письма до Архієп[ископа] Mons. Ratti-ого, нунція Польщі в Варшаві, а відповідь на його письма до всіх трох Епископів, повідомляюче про обняті уряду нунція.
6. Одобreno текст протесту до Мірової Конференції в Парижі.
7. *Idem* лист до українського посла в Парижі гр[афа] Тишкевича.
8. Справа Сестер Служебниць.

Зі згляду на приняття кодексу яко норми Уставів СС. Служебниць Пр[ечистої] Д[іви] М[арії] на Раді Загальні СС. Служебниць в Кристонополі в жовтні 1918, уважаємо епископа перемиського за епископа дієцезії матерного дому Згромадженя СС. – а Ординарій львівський і станиславівський упрошують Еп[иско]па перемиського на час п'ятьох літ о обняті проводу над Сестрами Служебницями в тих справах, що належать до Ординарія місця, а звичайно бувають поручені комісареві.

Ординарій перемиський принимає на себе сей обовязок з тим, що ділати буде в імені прочих ординаріїв, лишаючи від сего рода рішенъ можність рекурсу до ординарія місця, годячи ся тим самим на евентуальну зміну тих же рішень. Комісар на всі три епархії буде назначуваний по спільнім порозумінню.

9. Справа Чина СС. Василіянок (второк 26/VII 1919).
- а) Ухвалено обдумати і скодифікувати бажані зміни і доповнення до конституції СС. Василіянок, які по ухваленю рам через конференцію Епископів мали би бути предложені до ухвали загальної Ради всіх монастирів.

- б) Залежність Чина СС. Василіянок від єпископа має бути в тих конституціях дуже ясно означена. На разі при спільнім впровадженню принципів кодексу до управи монастирів, зазначимо, що мужеский Чин Св. Вас. Вел[икого] ніяким способом не має юрисдикції над монастирями Василіянок. Конституції для СС. Василіянок зредагує Ексц[еленція] Митрополит.
10. Поручасмо в найближчих Відомостях Епарх[іяльних] писання метрик в українській мові і пригадуємо зарядження вже передішне видане що до переписки з всякими властями съвіцкими в українській мові.
11. Радо принято до відома гадку, яка виринула поміж духовенством, закладеня по парохіях брацтв милосердя.
12. Ухвалено з конф[еренції] Епископів удалися ще раз до головної команди військ польських оувільненя інтернованих священиків і съвіцких.
13. Ухвалено пригадати з „Відом[остей] Епарх[іяльних]” декрет *Docente Apostolo*.

Перемишль, 26/8 1919.

† Андрей, М[итрополит]

† Григорій, Еп[иско]п

† Йосафат, Еп[иско]п

Текст протесту висланого до мирової конференції на руки Графа Тишкевича через о. Льва Сембратовича.¹¹

L'épiscopat ukrainien de la province de Galicie assemblé en conférence à Peremyszl le 25 août 1919 dépose au tribunal de la conférence de Paix une protestation solennelle contre la manière d'agir de l'armée polonaise qui a occupé la Galicie orientale. Des profanations de nos églises, des meurtres très nombreux d'habitants pacifiques, qui n'avaient fait rien de coupable contre l'armée polonaise, entre autres cinq prêtres de tués, sans que satisfaction soit donnée; dans tout le pays arrestations en masse de gens innocents; plus de deux cents prêtres emprisonnés et par cela les fidèles dans un grand nombre de paroisses privés de sacrements et de toute consolation religieuse; traitement inhumain des prisonniers

---

¹¹ Український єпископат галицької Провінції, зібраний на конференції в Перемишлі 25-го серпня, 1919, оцім вносить до трибуналу мирової конференції формальний протест проти дій польського війська, яке зайняло східно Галичину: профанація наших храмів, численні вбивства без пояснення мирного населення (включаючи п'ятьох священиків), яке в нічому не завинило проти польського війська. По цілому краю [відбуваються] масові арешти невинних: ув'язнено понад двісті священиків і, таким чином, вірні у багатьох парохіях є позбавлені святых Таїн і духовної опіки; нелюдське трактування військових полонених і політичних в'язнів у концтаборах і в'язницях; існує брак життевонеобхідних речей серед в'язнів, вони голодують, боряться з епідемією тифусу, сплять на підлогах, їх часто б'ють і ображують. Вони вмирають без релігійної опіки, і їх ховають без похорону у своєму обряді. Закрито майже всі українські культурно-освітні та економічні і комерційні товариства, і вони не можуть більше існувати. Зрівнено велику кількість наших сіл. Досі триває заборона всіх українських видань. Велика більшість працівників української національності звільнені із своїх посад і позбавлені всякої можливості виживання (їх зобов'язують скласти присягу вірності не тільки польській державі, але й польському народові). У багатьох середніх школах, польська влада не допускає навчання релігії для українців у їхньому обряді, а учителів звільнюють із роботи. Приналежність до греко-католицького обряду та до української національності уважаються достатніми причинами, щоби позбавляти людей з їхніх громадянських прав. На кожному кроці і безконечним кругливством обмежується свободне вживання української мови.

Ось, вже не входячи в поодинокі не менш болючі і несправедливі факти, головні моменти [тієї ситуації], яку наш нарід переживає, і проти якої, в імені справедливості і гуманності, єпископат протестує.

в імені всіх владик,
† Андрей, Митрополит

de guerre et des détenus politiques dans les camps de concentration et dans les prisons; les prisonniers manquent d'articles les plus nécessaires, ils souffrent la faim (de la grande épidémie de typhus), couchent sur le plancher, souvent on les bat et on les insulte; ils sont privés de toute consolation religieuse, ils meurent et sont enterrés sans prêtres de leur rite; presque toutes les sociétés ukrainiennes d'instruction populaire et de culture économique et même celles de commerce sont fermées, et ne peuvent fonctionner; grand nombre de villages ont été tollés; jusqu'au dernier temps prohibition de toute publication ukrainienne; la vraie majorité des employés de nationalité ukrainienne éloignés de leur postes et privés de tout moyen de subsistance;¹² dans un grand nombre d'écoles secondaires les autorités polonaises suppriment l'étude de religion pour les ukrainiens – d'après [leur] rite et renvoient les professeurs. Le rite grec-catholique et la nationalité ukrainienne sont des causes suffisantes pour être privé des droits de citoyen, à chaque pas on limite le libre emploi de la langue ukrainienne par des chicanes sans fin.

Voilà en grandes lignes, sans mentionner des faits individuels non moins injustes et douloureux, ce que souffre notre nation et c'est contre quoi l'épiscopat proteste au nom de la justice et de l'humanité.

au nom de tous les évêques

à Léopol, ce 27/8 1919

† André, Métropolite

---

¹² On les force de prêter serment de fidélité non seulement à l'état polonais mais aussi à la nation polonaise. [Примітка в оригіналі. Ред.].

competente huiusque Reipublicae minime adjudicata, grato tamen animo suscepimus Exc[ellentiae] V[ostr]ae benevolentiam qua mota nobis quoque epistolam suam transmittere est dignata. Quod si provincia nostra Poloniae adjudicata esset certe nihil jucundis nobis accidere posset quam Apost[olisticum] Nuntium salutare, quia sperare nobis liceret, fore ut intercessio Excellentiae V[ostr]ae Ecclesiae et Gentis nostrae sortem, saltem in quibusdam, minus duram redderet. Sed et nunc quoque in temporibus adversis, in quibus populus pastorali nostrae curae commissus illud antiquorum teterimum: Vae victis experientia cognoscit, designatio Excell[enti]ae V[ostr]ae ad officium Poloniae Nuntii Ap[ostol] in spem nos erigit cujusdam solatii in malis quibus undique oppremimur.

Plurimi sacerdotes et ingens fidelium numerus huiusque sine culpa in caceribus detinetur, ubi fame, morbis, inopia pereunt quotidie plurimi absque solatio S[anc]torum Sacramentorum, quia sacerdos noster deest. Quinque sacerdotes atrociter occisi sunt, undique pervenient ad nos nuntii de mulieribus virisque atrocite secatis, de Ecclesiis monasteriisque spoliatis sacrilege laesis, de virginum clausura violata. – Nobis autem facultas nulla datur remedium aliquod [his] malis inveniendi.

Cum sensibus intimae venerationis permanemus Exc[ellentiae] V[ostr]ae addictissimi,

P.S. “In Pykulyczi in quattuor carceribus captivi in sordibus pavimentorum jacent, omnino nudi, aut in camiciis dilaceratis et sodidissimis, sine ullo strato, sine ulla cura.... nocte sine lumina. In una die saepe saepius 50 captivi moriuntur; accedit qu[i]sque quod cadavera promiscue cum aegrotis et morientibus per duos dies insepulta maneant!!....”

En quaе hodierna die en ephemeridibus polonicis leguntur.

До гр[афа] Тишкевича в Парижі

Високоповажний Пане Посол,

Маю честь переслати Вам протест конференції галицького Епископату проти нелюдського поведення польської армії у всхідній Галичині і прошу передати його мировій конференції і тим, котрим будете уважати [sic]; не публікуючи однак в пресі того протесту зі згляду на евентуальні репресії, на які ми тут наражені без можності оборони. Заразом просимо Вас, щобисьте застерегли там, где того потреба автономію і свободу нашої Церкви в відношенню до держави так в стадії переходовій як і в дефінітивнім рішеню. Розуміється, що будучий устрій нашої Церкви залежить від Апостольського престола, зглядно від Провінціонального Синоду, якого рішення Апостольський Престол пітвердив би, але наколи Конференція Чотирьох, віддаючи польській республіці урядження тимчасової адміністрації Східної Галичини застерегла і релігійну автономію краю, то треба нам подбати о те, щоби та релігійна автономія була дійсною свободою нашої Церкви. До неї в сущності належить незалежний від держави вибір епископів зглядно Митрополита і незалежність в назначуванню съящеників на всі душпастирські і духовні посади; свобода в підтвердження, зглядно приниманню чи впроваджуваню всіх релігійних товаристств, брацтв, законних конгрегацій і монаших чинів. Не знаючи, коли і где буде укладатися статут адміністрації Східної Галичини, звертаємося до Вас з проханням не тратити з ока справи Церкви і приняти на себе заступство інтересів нашої Церкви в дусі свободи так понятої.

Львів, д. 27/VIII 1919.

Excell[entissime] D[omi]ne¹⁵

Auctoritates militares Polonicae Capellanos constituant pro captivis incarcерatis et aegrotis ritus gr[aeco] cath[olicus] in nosocomiis et carceribus sine consensu et etiam directe contra voluntatem Ordinarii loci, quibus ab auctoritate nobis ignota jurisdictio conceditur. Contra hujusmodi agendi rationem quae jura Ordiniorum laedit auctoritatemque Ep[isco]porum [parvipendit], pro sacerdotibus vero nostris ex una parte est occasio offensionis, ex altera autem, occasio [spernendi] auctoritatem Ep[isco]pi loci, – protestari officii nostri duximus et Exc[ellentiam] V[ostram] certiorem reddere constituimus eamque rogamus ut nos certiores reddere dignetur, utrum a S[ancta] Sede hac in re aliquid dispositum fuerit. Vix tamen admittere possumus ut S[anctae] Sedes jurisdiction[em] in nostros fideles nobis [ademptam] nobis insciis, eam aliis Ordinariis tribuerit.

Leopoli, 23/IX 1919.

---

¹⁵ Ексцепленціє,

Польські військові владі – без згоди та, взагалі, проти волі місцевого ordinaria – назначають капелянів для ув'язнених і хворих полонених греко-католицького обряду, які є в лікарнях і в'язницях. Невідома нам влада уділяє цим капелянам юрисдикцію. Ми вважаємо за наш обов'язок протестувати проти такого способу діяння – який порушує права ordinaria, принижує єпископський авторитет, ображує наших священиків і склоняє їх відкидати авторитет місцевого єпископа – і, повідомивши про це Вашу Ексцепленцію, просити, щоб Ви довідались, чи Апостольська Столиця визначилася у цьому відношенні. Ми не можемо повірити, що Апостольська Столиця позбавила бы нас із нашої юрисдикції над вірними та, без нашого відома, передала її іншим ordinariям.

**Конференція XXX
д. 3. XI 1920**

Ухвалено:

1. З причин браку удержання для семинарів великих коштів утримання його, конференція Еп[иско]п[i]в уважає за конечне наложить *alumnicum* на *beneficia* і церкви. Спосіб переведення сего положення лишає вільну руку поодиноким Епископам.
2. Так як досі, так і на будуче стоїмо на тім, що жадному священикови не вільно кандидувати на посла до жадного парляменту чи сойму без позволеня Ординаріяту.

Львів, д. 3 листопада 1920.

† Андрей
† Григорій, Еп[иско]п
† Йосафат, Еп[иско]п

**Спільна конференція XXXI
у Львові, дня 16 і 17 лютого 1922 р.Б.**

Присутні:

Ексц[еленція] Григорій Хомишин, Еп[ископ] станиславівський
Преосвяще[нний] Йосафат Коциловський, Еп[ископ]
перемишльський

Впр. о. Александр Бачинський, генер[альний] вікарій
архідієц[езії] Львівської

Ухвалено:

- 1) Вислати до всіх деканів письма в справі данини
- 2) вислати письмо від Ординаріятів в справі данини до:
  - а) Ради Міністрів
  - б) Нунція
  - в) Ліги народів
- 3) Вислано привітне письмо до Святішого Вітця на руки нунція у Варшаві.
- 4) Вислано письмо до Міністерства віроісп[овідань] і освіти в Варшаві в справі речинця презентовання парохів т. зв. *regiae collationis*.
- 5) Наложити дань на вірних на удержання клиру катедрального, референтів, персоналу канцелярійного консисторії і служби катедральної о квоті дві (2) марки від особи в дієцезії.
- 6) Підвісити такси канцелярійні і супружі після оповіщення в Станисл[авівському] Віснику ч. 1/1922.
- 7) Віднести ся зі спротивом до Мін[істерства] віроісповідань і просв[іти] в справі язика при веденю метриkalьних книг.

- 8) Застеречи ся в Мін[істерстві] віроісп[овідань] і просвіти перед уживанням назви „урядів метрикальних” місто „урядів парохіяльних”.

На тім протокол закінчено і підписано.

Львів, дня 17 лютого 1922 р.Б.

† Григорій, Еп[иско]п
† Йосафат, Еп[иско]п

Конференція XXXII дня 16 жовтня 1923

1. Епископи згromаджені на конференції висказують свою радість Ексц[еленції] Митрополитові із-за такого заладження Провидіння Божого, що мимо стільки перепон змогли вернутися до своєї Дієцезії, – і подяку за працю і понесені труди у своїх подорожах для нашої Церкви і нашого народу.
2. Передискутовано спільне послання, списане через Преосвященнаго Епископа Луцького Йосифа Боцяна з нагоди 300-літнього ювилею бл[аженної] смерти св[ятого] священомученика Йосафата й прийнято текст. Ухвалено підписати під посланням Еп[иско]п-ів Будку і Ніярадійого (за згодою іх).
3. Рішено обходити торжественно ювілей св. Йосафата і віднести ся до св. Конгрегації через нунціатуру в Варшаві о відпусті ще раз тому, що мимо наших просьб кожного зокрема, досі ми сих відпустів ще не одержали.
4. Рішено заподати св. Конгрегації бажання цілого епіскопату, щоби о. Лучинський Ч.С.В. яко одинокий кандидат зістав покликаний на ректора колегії римської. Яко відповідь на письмо Ем[іненції] Кардинала Тачч-ого з дня 24/8 1923 р. ч. 10999.

Крім сего рішено висказати слідуючі бажання епіскопату до св. Конгрегації pro Eccl. Or.:

- a) Ректор нехай буде назначуваний на 5 літ; по вислуханню мніння епископів по 5 літах усуваний без подання причини, зглядно назначуваний на друге пятиліття.
- b) нехай буде означено число питомців, яких епіскопат посилати може до колегії, зглядно і священиків, котрих стипендія улекшують удержання їх в колегії.

- в) епископи завважують, що великою перепоною в веденю колегії є витворення дому в домі іншого для питомців дієцезальних, а іншого для монахів, котрих число перевищає число питомців галицьких дієцезальних і котрих ректор попринимав на власну руку. Бажаний є проте одностайний провід в домі і щоби всі одні студія робили.
- г) Бажанням епископів є, щоби на будуче в колегії було більше богослужень і більше науки свого обряду.

Львів, дня 16 жовтня 1923 р.Б.

† Андрей, Митрополит
† Григорій, Еп[иско]п
† Йосафат, Еп[иско]п

3. Справа приготування синоду провінціонального. Рішено скодифіковати право провінціональне на основі кодексу пр[авославної] ц[еркви], опираючись на жерелах східного права. На перший синод мають бути приготовані: право супруже (дисциплінарне), процесіяльне, а якщо буде задля браку часу було се неможливо – лише право супруже. Проектуємо синод на вакації в р. 1925. – Приготування матерій до синоду поручаємо комісіям епархіяльним, котрі в найближчім часі єпископ в своїй епархії скличе, – які межі собою будуть порозуміватися. Яко директиву для комісії уstanовляється: принимаємо всі приписи права супружого і дисциплінарного з модифікаціями відповідними для нас, а порученими через правників, спираючи ся і покликуючи ся на джерелах права, восточного, в нотах на долині.

В елябораті для орієнтації лишається (на маргінесі) перед уступом приготуваний канон кодексу, який буде заступлений порядковим тимчасовим номером в декретах синоду, який відтак дістане число порядкове загального нашого повного кодексу, – до якого дійдемо рядом синодів.

4. В справі державних богослужень рішено, що без розпорядження Ординаріятів без порозуміння ся попередного з центральним правителством таких богослужень нема. Без такогож порозуміння не відправляємо рівно ж жодних інших богослужень.

Львів, дня 10 грудня 1923 р.Б.

† Андрей, Митрополит

† Григорій, Еп[иско]п

† Йосафат, Еп[иско]п

**Конференція XXXIV
дня 31/VIII і 1/IX 1924**

Присутні:

Ексц[еленція] Митрополит,
Ексц[еленція] Григорій
і Ексц[еленція] Йосафат

1. Ексц[еленція] Григорій Хомишин перечитали звіт з заряду згromадження Сестер Служебниць, перенятим [sic] на конференції єпископату дня 23–24 мая 1920 р. – до Ради заг[альної] Сестер в р. 1922 в червні. Звіт принято до відома.
2. Ексц[еленція] Григорій предложили, що до дальншого заряду згromадження СС. Служебниць свої пропозиції, котрі основно передискутовано і ухвалено як слідує:
  - a) визначити одного візитатора для всіх трьох дієцезій з чина оо. Василіян з певними обмеженнями властей поданих на вступі Уставів, котрі будуть зредаговані Ексц[еленцію] Митрополитом.
  - b) О. Візитатор має до року звізитувати всі domi Сестер і предложить точний письменний звіт в трьох примірниках по одному кожному Ординарієви.
  - c) тойже візитатор має заняться зладженням латинського перевода уставів до висше згаданого речинця.
  - g) перед великим постом 1925 з'їдемо ся на конференцію для усталеня змін в уставах в цілі предложеня і оголошеня на загальній Раді Сестер, – яка буде скликана в два місяці пізніше.
  - d) з о. протоігуменом Ч.С.В.В., що до відзначеня особи візитатора порозуміються в імені всіх ординарів Ексцел[енція] Митрополит і повідомлять прочих Епископів.
    - o. Візитатор дістає окрему грамоту від кожного Ординарія з тими самими інструкціями і властями, які ухвалено на конференції.

3. Що до Сестер Василіянок потверджено ухвали загальної Ради, відбутої у Львові в днях 27 і 28 грудня 1923, зміняючи в дуже незначних справах уст[упів] 38.46 55.73 43. Конс[титуції].

Почім для виясненя справи чи монастир станиславівський має ся уважати за один з монаст[ирів] конгрегації, чи має творити нову конгрегацію (очевидно монашого Ч.С.В.В.), що малоб місце, наколиб сей монастир був змінив конституції спільні для всіх мон[аших] конгрегацій, зглядно наколиб Преосвящений станиславівський був впровадив зміну конституції. Ексцеленція Григорій освідчає, що ще не мав на гадці такого зрівнання Сестер домашніх з хористками, яке надавало ім право голосу активного і пасивного в монастирі (уст[уп] 19 Кон[ституції]) і право заряду монастира (уст[уп] 18 Кон[ституції]) – прочі дрібні зміни не уважає ся за сущні. Супроти того Ордин. Львів. і Перемишль не потвердять 2-го уступу ad N 55 – протоколу загальної Ради.

4. З протоколу нарад з'їзду Епископів польських в Ченстохові дня 2, 3–4 липня 1924 довідуюмо ся що ухвалено еригувати нове епіскопство обряду лат[инського] в Станиславові. Зі згляду на то, що околиця є чисто українська, а мотив поданий Епископами с.е. гроза схизми з Чехословакії є неправдивий, бо на цілій тій території нема ані сліду цеї агітації, дальше тому, що ериговання дієцезії польської було б фаворизованем латинського обряду і польонізацію – тому що ся акція є тим яскравішою, бо рівночасно наших епископів не допускає ся до використання юрисдикції на території заселений більшостю нашого народа, – в часті уніцького, а в часті бажаючого вернути до Унії, а правительство не допускає до обсадженя Епископа Холмского, а вкінці тому, що правительство фаворизує у Львові і Перемишлі православіє, намагаючи еригувати парохії в сих двох місцевостях, без жадного опору і спротиву зі сторони суспільності польської. – Уважаємо проте за наш обовязок віднести ся до Престола Апостольського з проосьбою не узгляднати того проекту, – а натомість утворити нові епархії нашого обряду в Галичині, а іменно епархію тернопільську (з дієц[езій] львівської і станиславівської) і епархію Сяніцьку і Белзку (з дієц[езій] перемиської) і рести-

тувати епископови луцькому часті його епархію інкорпоровану в р. 1784 до львівської епархії.

5. Ухвалено вислати лист до Кард[инала] Марріні в справі укр[аїнської] колегії в Римі – і в справі назначення духовного через о. протоігумена без згоди Епископів; Ексц[еленція] Митрополит зобов'язали ся сесю справу полагодити.
6. Ухвалено взяти участь *in gremio*¹⁶ в найближчій конференції Епископату Польщі.
7. В спільнім паломництві польськім до Риму в 1925 не візьмемо участі.
8. При приняттю президента держави ухвалено яко відправу взяти малий молебен (з епископської візитації) з відповідним вспімненням в ектенії за начальника держави. Епископ приємно вітає президента в церковних дверях в епітрахилі і мантії, подаючи кропило, відпроваджує до пресбітерії на призначене єму місце, під час співу „Буди ім'я Господне“ – убирається в омофор, мітру, бере жезл – і співає молебен. На кінці многолітстві лишень начальникові держави (Великоможному Президентові держави) і відпроваджує до дверей без мітри і омофора, а при прашанню подає хрест цілувати.

Львів, дня 1 вересня 1924.

† Андрей, Митрополит
† Йосафат, Еп[иско]п

---

¹⁶ У лоні.

**Конференція XXXV
дня 8 мая 1925**

9.30 рано.

Присутні:

Ексцепленція Митрополит,

Преосвящений Йосиф Боцян і Преосв[ященний] Йосафат;
Ексц[еленція] Еп[ископ] Григорій неприсутній.

Відчитано протокол з послідної конференції.

Програма: I. Служебниці

II. Конкордат

III. Справа листу воєводи Зімного про реформу календара.

IV. Католицький Університет

V. Справа віри.

Що до точки 1 протоколу послідної конференції – Ексц[еленція] Григорій не предложив ще звіту на письмі, що обіцяв був. Що до точки 2 – оо. Василіяни відмовили Візитатора, так що досі його нема. Через це не сповнено ухвалених точок.

Конференція перед постом 1925 р. не відбулася з причини недуги Єпископа Йосафата.

Що до точки 3, 4, 5, 6, 7 і 8 нічого не запримічено.

Перейдено до

I. Справа Служебниць. В виду подальших домагань Сестер Служебниць о визначення комісара ординаряцького рішено завізвати Сестру Старшу і СС. Дорадниць для вислухання їх справоздання.

II. Справа Конкордату.

1. Піднести на конференції Епископату Польщі потребу уставового унормування ведення метрик через церковні уряди парохіяльні і признання, що метрики

є власністю церкви та що від влади церковної залежить хто їх має вести і як.

2. В справі виконання уступу VIII Конкордату, рішено просити Епископат польський о інформації, як у них це виконувати меться.
3. В справі артикулу X рішено віднести на конференції епископату Польщі потребу систематизування сотрудників в парохіях понад 2.000 душ, а надаване приватних сотрудників парохам 70-літнім.
4. А справі арт[икулу] XIV уступ другий – конференція рішила домагатися законних приписів в справі консервації, реставрації і будови будинків церковних, яка би епархіальним комісіям надавала влади признані консерваторам.
5. В справі арт[икулу] XV рішено старатися о запевнення дорогою уставодавчою, що всі добра церковні належать до згаданих дібр в сім артикулі, ц.е. що суть вільні від податку.
6. Що до артикулу XIX застеречи дорогою уставодавчою, що священикови не можна відібрати платні і бенефіції без засуду суду церковного і згоди Ординарія.
7. арт[икул] XX. Запитати офіціяльно, хто диримує в евентуальноти рівності голосів *pro i contra*.
8. арт[икул] XXI. Поспитати, хто є компетентним міністром, чи міністер просвіти чи внутр[ішніх] справ.
9. *ad* арт[икул] XXIV. Висказано потребу установленя на повітах заприсяжених і ремунінерованих дістами комісій, зложених так з духовних і свіцких мужів довір'я. Контролю над діяльністю комісій буде вести заприсяжений делегат консисторії; яке значення має т. 4 арт[икул] XXIV конференції по довгій дебаті – з причини не ясної стилізації не могла дорозумітися.

10. *ad* арт[икул] XXIV. 7 і 5 Рішено покласти сильний натиск на те, що під поняття орної землі не підходять: огороди, сади, пасовиська, сінокоси, стави і ліси. З рілі, призначеної на парцеляцію належить призначити: для сотрудників 10 гектарів, для дяків 5 гектарів, для паламаря і сторожа церкви по 2 гектари.

Що до порядку обрад на проектованій конференції Епископату Польщі в днях 25, 27, 28 мая 1925 у Варшаві:

- ad* 1. нічо
  - ad* 2. згодилибисьмо ся на уділюванє безоплатне усіх Тайн при скромнім обряді, вимаганім для справовання Таїнства. За всяку так звану „параду” і додаткові фізичні труди побиралябся такса одна для цілої дієцезії з узглядненем особливостей села і міста (3, 4, 5). Всі справи подрібні цего питання будуть усталені на окремій нараді.
  - ad* 6. Рішено домагатися креовання¹⁷ спеціальних інспекторів епархіальних для науки релігії, платних через правительство на рівні з інспекторами фахових наук по школах.
  - ad* 7. Рішено домагатися від держави перед розділом і продажею ґрунтів переведеня ствердженя і коректури.
- III. Конференція, беручи під увагу настрій серед духовенства, інтелігенції й народу, уважає реформу календара за небезпечний експеримент, котрий мусів би викликати не бажаний неспокій в kraю. Супроти того ухвалено *quieto non move*¹⁸ і в тім дусі відповісти Воєвідству. – А на евентуальні нові домагання зі сторони правительства предложить Ап[остольському] Престолові докладний звіт з настроїв в kraю і просити о директиви.

---

¹⁷ Створення.

¹⁸ Не чіпати ... нехай буде тихо.

- IV. Ухвалено для добра і розвитку католицької віри і церкви в українському народі, піднесення його дух[овної] культури й забезпечення перед нездоровими впливами протикатолицькими сучасного життя дати почин до основання катол[ицького] університету у Львові. В тій цілі ухвалено вислати відповідне письмо до Апост[ольського] Престола і упрощення Ексц[еленцію] Митрополита до започаткованя підготовної акції організаційної.
- V. Для боротьби з большевизмом й сектантством сконстаторено потребу освідомлення духовенства, інтелігенції й народу про затій сектярства на згубу кат[олицької] Церкви, віри і укр[аїнського] народу і інтензивної праці освідомлюючої перед небезпекою, приєднуючої заблуканих і скріпляючої привязання до катол[ицької] Церкви, обряду і Ієрархії.

Львів, дня 9 мая 1925.

† Андрей, Митрополит

† Григорій, Еп[иско]п, дня 20/[9] 1925

† Йосафат, Еп[иско]п

† Йосиф, Еп[иско]п

**У Львові Конференція XXXVI
дня 29 січня 1927**

Присутні:

Ексц[еленція] Митрополит Кир Андрей,
 Ексц[еленція] Епископ Станисл[авівський] Кир Григорій
 і Еп[ископ] Пом[ічник] з Перемишля Кир Григорій

Справа поділу річалтів – дотація парохів.

На внесення Ексц[еленції] Митрополита узгіднено, що в
 рахубу – поділу не входять:

- 1) землі приналежні (зaintабульовані) до дочерніх церкв і прилучених до теперішніх парохів.
- 2) землі виділені для дяків і служби церковної і всі ті землі, які вже продано зглядно, що мають прода-
 тися. Так що в рахубу входить лише скількість, яка
 поліщається після конкордату для поодиноких
 парохів від 15–30 г[ектарів].

В рубриці, яка має ся предложити Епископови, що до
 висоти податку належить вписати висоту по підтягненю всіх
 наших податків (пр[иміром] дорожний), а лишити тільки
 чисто ґрунтовний = 1/4 катаstralного доходу австр[ий-
 ского].

Рішено віднести ся до Епископату, щоб [у]ряд признану
 конкордатом дотацію для вдів і сиріт по гр[еко-]кат[олиць-
 ких] священиках виплачував на руки Епископів. Ексц[елен-
 ція] Еп[ископ] Хомишин підняв ся в тій цілі виготовити
 реферат до спільногого підпису.

Епархії відбудовуються продажею ерекціональних ґрун-
 тів, що належить зазначити в письмі до Епископату.

22,7% доходу катаstralного = податок ґрунтовий;
 тепер [e/i] другий раз тільки [i/] 100% податок.

† Андрей

† Григорій, Еп[ископ]

† Йосафат, Еп[ископ]

† Григорій, Еп[ископ] пом[ічник] перем[иський]

**У Львові Конференція XXXVII
30/4 1927**

Присутні:

Ексцеленція Митрополит Кир Андрей,
Ексц[еленція] Епископ станиславівський, Кир Григорій,
Ексц[еленція] Еп[ископ] перемиський Кир Йосафат
і Епископ Пом[ічник] перемиський Кир Григорій Лакота.

1. На внесення Ексц[еленції] Еп[ископа] Хомишина рішено віднестися до Епископату Польщі на руки Секретаря Епископа Лукомського в Ломжі в справі не узгляднення пропозиції трьох епархій, що до поділу ричатів з письмом (яке у відписі в книзі протоколу залучене).
2. Конференція ухвалює, що всі три епархії не платять ні на бюро пресове, ні на університет в Любліні, аж до дальнього рішення конференції. На бюро епископату ухвалено платити.
3. На ініціативу, підняту Еп[ископом] Нярадим і епископами, що були в Римі на консекрації Епископа Гойдича 25/3 1927 – конференція ухвалює й просить Іх Ексцеленцію Митрополита спричинити все потрібне до з'їзду всіх Епископів гр[еко-]кат[олицьких] з Галичини, Чехословаччини, Югославії і Америки, який має відбутися у Львові.
4. Конференція епископів звертає увагу на приналежні права епископа над всіма священичими товариствами в його дієсезії й ухвалює, що акція вдовично-сиротинських товариств, о скілько простагається до загалу духовенства епархії, може бути виконувана лише за апробатом епископа, о котру кождоразово треба просити.
5. Конференція епископів ухвалює видати спільне посланіє про пересторогу перед небезпекою большевиків і інших ворожих елементів, поінформувати про спосіб іх поступовання і подати способи як їх поборювати. Духовенство має при інтензивній праці організувати церковні брацтва

та Апостольства Молитви; виробляти та заправляти побожні і ревні душі до співпраці з ним; звернути увагу на бідну школу, товариства. Лектура.

6. Рішено видати відозву до духовенства і вірних в справі виборів до громадських рад, подаючи інструкцію, що до прав і обов'язків в тім згляді. У прошено Ексцепленцію Митрополита виробити і підписати з уповажнення всіх Епископських Ординаріятів. Большевиків належить подати поіменно їх назвою.

Львів, дня 1 мая, 1927.¹⁹

---

¹⁹ Підписи відсутні в оригіналі. (Ред.).

**Конференція XXXVIII
у Львові дня 4 жовтня 1930**

Приявні:

Ексц[еленція] Митрополит Андрей

Преосв[ящений] Григорій станисл[авівський]

Преосв[ящений] Йосафат перемисльский

Преосв[ящений] Григорій Еп[ископ] Пом[ічник] перемиський

Преосв[ящений] Іван Еп[иско]п пом[ічник]

станиславівський

Преосв[ящений] Іван Еп[иско]п пом[ічник] львівський

В часі великого всенародного нещастя, спричиненого репресіями польської влади з нагоди саботажів і підпалів в краю, спричинених українською тайною організацією, а ще більше польськими провокаторами, комуністами і спекулянтами, ми з'їхалися у Львові і по всесторонній дискусії ухвалили з'їхатися ще раз дня 13 жовтня ц.р. в Навечір'я Покрови Пречистої Діви Марії у Львові і на тій конференції приняти дефінітивний текст спільної відозви до народа. В ядерних коротких реченнях маємо в тій відозві рішучо і енергійно осудити підпиали, як і усі нелегальноти репресій і звірства карних експедицій, відтак заохотити вірних до терпеливості, осторожності, спокою і молитви, додаючи апель до молоді. Кождий з нас приготує проект такої відозви, а на конференції в понеділок 13 жовтня ц.р. або виберемо один з приготуваних проектів, або з даного матеріялу уложимо новий. Преосвященні Епископи знають за доцільне, щоби Ексц[еленція] Митрополит поїхав до Варшави на інтернаціональний з'їзд Товариства для боротьби з торговлею живим товаром (женинами).

У тій відозві також зарядимо якісі Богослуження з тої нагоди.

† Андрей

† Григорій, Еп[иско]п

† Йосафат, Еп[иско]п

† Григорій, Еп[иско]п пом[ічник] перем[иський]

† Йоан Еп[иско]п пом[ічник] станислав[івський]

† Іван Еп[иско]п пом[ічник] львівський

**Конференція XXXIX
у Львові дня 13 жовтня 1930**

Приявні:

Ексц[еленція] Митрополит Андрей
 Преосв[ящений] Григорій станиславівський
 Преосв[ящений] Йосафат перемиський
 Преосв[ящений] Никита тит[уллярний] Еп[иско]п
 Патарський
 Преосв[ящений] Григорій Еп[иско]п пом[ічник]
 перемиський
 Преосв[ящений] Іван Еп[иско]п станиславівський
 Преосв[ящений] Іван Еп[иско]п пом[ічник] львівський

Дискутовано над проектами послання, приготуваними всіма Преосв[ященими] Епископами і принято текст, приготований Ексц[еленцію] Митрополитом з /тим/, що Ексц[еленція] Митрополит враз з Преосв[ященим] Іваном Бучком доповнить евентуально деякі місця з цитатами, наведеними у проекті Преосв[ященного] Еп[иско]па пом[ічника] Пере-
миського.

Рішено з'їхатися за місяць-два у Львові, щоби порозумітися в справі Катол[ицької] Акції. На ту конференцію Преосв[ящений] Григорій Еп[иско]п пом[ічник] перемиський і Преосв[ящений] Еп[иско]п пом[ічник] Львівський приготовлять матеріал.

Рішено з конференції не позволяти священикам гр[еко]-
кат[олицьким] кандидувати в посли.

Преосв[ященні] Епископи годяться, що Ексц[еленція] Митрополит найде у старім Служебнику служби „во время всенародной скорби” і випечатає на осібній картці три прошення в ектенії мирній і три прошення в ектенії сугубій та долучить до послання, в якім буде зарядження долучувати до кожної Служби Божої.

Всі справи обговорювані на конференції остають в тайні,
оскільки они нарушують право третього або любов.

Львів, дня 13 жовтня 1930.

† Андрей

† Григорій, Еп[иско]п

† Йосафат, Еп[иско]п

† Іван, Еп[иско]п пом[ічник] льв[івський]

† Никита, Еп[иско]п

† Григорій, Еп[иско]п перем[иський]

† Йоан, Еп[иско]п пом[ічник] ст[аниславівський]

**Конференція XL
У Львові дня 21 жовтня 1930**

Приявні:

Ексц[еленція] Митрополит Андрей
 Преосв[ященний] Йосафат перемиський
 Преосв[ященний] Никита Еп[иско]п Патарський
 Преосв[ященний] Григорій Еп[иско]п пом[ічник]
 перемиський
 Преосв[ященний] Іван Еп[иско]п пом[ічник] станиславівський
 Преосв[ященний] Іван Еп[иско]п пом[ічник] львівський

Преосв[ященний] Григорій станислав[івський] не приїхав, бо недиспонуваний. Пастирський лист поліція сконфіскувала в 2 місцях. Рішено вислати письмо до Св[ятішого] Отця з просьбою о інтервенцію в справі припинення карних експедицій і надужить; анальгічне письмо рішено вислати до кард[инала] Секретаря Стану Пачеллі, кард[инала] Сінчero, і Нунціатури.

До приготованого тексту письма до св[ятішого] Отця рішено додати ще кілька речень про бичовання священиків в домі парох[іяльнім] для поганьблення їх перед народом, про обидливі слова до священиків, про биття і насиливання жінок, про нищення убрань народних і до щоденного ужитку, про це, що народ ще досі криється по лісах, експедиції старались бунтувати народ проти священиків. Написані письма пішли ся до Станиславова і Перемишля по підпис.

В лютім має ся видати письмо пастирське в справі Катол[ицького] життя. Внесення і проект Ексц[еленції] Митрополита в справі катол[ицької] партії цофнемо.

† Андрей

† Йосафат

† Никита, Еп[иско]п

† Григорій, Еп[иско]п [омічник] перем[іський]

† Іван Еп[иско]п, пом[ічник львівський]

† Йоан, пом[ічник] станисл[авівський]

з уважненя Кир Григорія

**Конференція XLI
У Львові, дня 3 січня 1931**

Приявні:

Ексц[еленція] Митрополит Андрей

Преосв[ященний] Йосафат перемиський

Никита патарський

Преосв[ященний] Григорій Еп[ископ] пом[ічник]

Перем[иський]

Преосв[ященний] Іван Еп[иско]п пом[ічник]

станисл[авівський]

Преос[вященний] Іван Еп[иско]п пом[ічник] львівський

1. В справі Катол[ицької] Акції виголосив реферат Преосв[ященний] Григорій Еп[иско]п перемиський. Відчітано конституційний статут Катол[ицької] Акції Польщі і прийнято з відповідними змінами для Галицької гр[еко]-кат[олицької] Провінції.
2. Епископат зібраний на конференції уstanовляє на підставі Н 5. Верховний Інститут К[атолицької] А[кції] у Львові. Для виконання тої ухвали делегує Епископат комісію зі всіх трох Епископів помічників, які обов'язують ся зробити предложеня Епископатові що до осіб, які мали б бути іменовані як президія Інституту, предложить примінення регуляміни до Конституційного Статуту К[атолицької] А[кції], приготувати курси К[атолицької] А[кції], бюро і всео, що потрібно до введення в життя К[атолицької] А[кції] – до кінця лютого 1931.
3. Конференція поручає членам комісії звернути увагу на уодностайнення організації брацтв церковних.
4. Конференція уповноважнює Ексц[еленцію] Митрополита, щоби відніс ся до Апостольської Нунціатури в справі теперішнього положення нашого шкільництва, учителів і молоді, предложить евентуальну можність творити приватні школи або курси під опікою Церкви і про евентуальність прошення нашого о інтервенцію перед владою.

5. В справі народного Собору лат[инської] Церкви в Польщі конференція уповноважнює Ексі[геленцію] Митрополита відповісти:
- а) що досі не було прецеденсів Собору Епископів двох обрядів;
  - б) що наше парткулярне право і положення цілком інше від латинників;
  - в) що наше право церковне ще не скодифіковане, ми могли б рішати о справах, що нас цілком не обходять, а в'яжуть їх або бодай в'язати їх нашою приявністю,
  - г) що прийдеться нам не могти брати участі в Соборі,
  - д) просимо о предложення тем, бо в тому випадку, що булиби трактовані справи нашої Церкви, хотілиб у рішенню тих питань мати належну нам участь.

† Андрей

† Йосафат

† Григорій, Еп[иско]п пом[ічник] перем[иський]

† Никита, Еп[иско]п Патар[ський]

† Йоан Лятишевський, Еп[иско]п пом[ічник] станиславівський з уповажненя Кир Григорія

† Іван, Еп[иско]п пом[ічник] львівський

XLII Конференція гал[ицького] Епископату у Львові 23/XII 1935

Приявні:

В[исоко]преосв[ященніший] Ексц[еленція] Митрополит
 Преосв[ященній] Григорій Еп[иско]п станиславівський
 Преосв[ященній] Йосафат Еп[иско]п перемиський
 Преосв[ященній] Никита тит[улярний] Патарський
 Преосв[ященній] Іван Еп[иско]п пом[ічник] Львівський

1. Епископська конференція рішає, що комісія нашого Еп[иско]пату для справ К[атолицької] А[кції] остає на ділі в складі всіх 3 Епископів-Помічників з тим, що Предсідником комісії є найстарший епископ, який скликує засідання комісії бодай раз до року. Кождий член комісії порозумівається зі своїм Ординарієм в справах, які вимагають епископської власти і голосує згідно з мандатом свого епископа Ординарія, якому відтак здає устне чи письменне справоздання зі засідання.
2. Конференція рішає, щоби комісія еп[иско]пату для справ К[атолицької] А[кції] зібрала ся вже в найближчих днях з мандатом передискутувати і апробувати статут католицьких Товаристств, що мають бути головними стовпами організації Катол[ицької] Акції.
3. З нагоди нинішнього засідання еписк[опської] конференції появиться на Рождество Христово спільний пастирський лист про Катол[ицьку] Акцію, а по предложеню апробованих статутів адміністр[аційній] владі появить ся другий спільний пастирський лист в тій справі.

Прочитаний Еп[иско]пом Кир Никитою текст обох пастирських листів одноголосно прийнято. Принято також прочитаний текст відозви до духовенства, яка має за підписом всіх Епископів появитися.

Львів, дня 23. XII 1935.

† Андрей

† Григорій

† Йосафат Еп[иско]п перемиський

† Іван Еп[иско]п пом[ічник] Львівський

† Никита Еп[иско]п Патарський

**XLIII Конференція
гал[ицького] епископату у Львові 23. XII 1937**

Приявні:

В[исоко]преосв[ященніший] Ексц[еленція] Митрополит
Андрей

Преосв[ящений] Йосафат Еп[иско]п перем[иський]

Преосв[ящений] Никита тит[улярний] Патарський

Преосв[ящений] Григорій Еп[иско]п пом[ічник]
перемиський

Преосв[ящений] Іван Еп[иско]п пом[ічник]
станиславівський

Преосв[ящений] Іван Еп[иско]п пом[ічник] Львівський

- Справа промульгування рішень Пленарного Синоду польського – Еп[иско]п[ська] конференція рішає не промульгувати.
- Справа ювілею 500-ліття Фльорентійської Унії: Еп[иско]п[ська] конференція рішає видати в 1938 р. спільне паст[ирське] послання про 950-ліття Хрестіння Русі, в якому згадає і про Ювілей Фльор[ентійської] Унії, а тим самим започаткує ювілей Фльор[ентійської] Унії. В Римі вистарается Епископат про відповідні відпусти для обох ювілеїв.

З нагоди ювілею Митр[ополита] Рутського рішає конференція створити статутове Тов[ариство] ім[ені] Митр[ополита] Рутського для Унії. Проект Статутів буде пересланий до Перем[ишля] і Станисл[авова], а буде принятий спільним порозумінням для всіх 3 епархій. В справі святкування ювілею Митр[ополита] Рутського Еп[иско]п[ська] конференція продовжує торжества і відповідні видання в з'язку з тим ювілем на один рік.

Конференція ухвалює, щоби з нагоди ювілею хрещення Русі і ювілею Фльорентійської Унії перед виданням послання звернутись до Риму з питанням чи Апост[ольський] Ад[міністр]ор належить до Галицької Провінції і чи Митрополит може і повинен просити його до участі в Еп[иско]п[ських] конференціях і до підписання спільних посланій.

Конференція упрощує Ексц[еленцію] Митр[ополита], щоби віднеслися до Риму і до Нунція в справі загрозливих відносин для віри і Церкви на Лемківщині. Преосв[ящений] Йосафат дуже нерадо забирає голос в тій справі, при якихнебудь обставинах, тут однак солідаризується з конференцією Епископату тим більше, що стрічається часто з закидами, що немов би він був причиною труднощів, які має [Апост.].²⁰ Медвецький.

В справі святкування обох ювілеїв – Ексц[еленція] Митрополит дасть доручення Д[окто]-р[ові]. Дзеровичі, през[идентові] ГІКА [Генерального Інституту Католицької Акції].

В справі участі в комісії польського епископату для святкування ювілею Фльорентійської Унії – конференція просить Преосв[ященного] Йосафата, щоби засідав в тій комісії як делегат українського Епископату.

В справі процесів, виточуваних Адм[іністраційно] владою нашим священикам за транскрипцію називск, конференція рішає: ординарії порозуміються в справі спільног предствлення тої справи у Мініст[ерстві] внутр[ішніх] справ і в справі евентуального [приняття] принципів транскрипції тих називск.

В справі статутів Товаристств К[атолицької] А[кції] конференція рішає, що комісія для справ К[атолицької] А[кції] (зложеня з Еп[иско]пів пом[ічників] і Преосв[ященного] Никити) має до одного місяця предложити свої внесення, що має зробити Еп[иско]пат. Предсідником комісії на 3 роки вибирається Преосв[ященного] Никиту. Комісія дасть також свої предложення в справі засновання Інститутів релігійної культури. З нагоди [надання декана католицького²¹] Док[умент] VI ч[исло] 52/37 щодо участі війська в Йорданському водосвятті рішено відповісти, що не є обрядово можливе переривати якнебудь Богослуження сальвами чи орхестрами чи нелітургічними співами.

В справі переходів з грецького на латинський обряд рішено віднести пастирським посланням до народу

²⁰ Не розбірливий почерк.

²¹ Не чітко в оригіналі.

окремо. Преосв[ященний] Лакота враз з Преосв[ященним] Іваном льв[івським] обіцює приготувати проект письма до Еп[иско]пату лат[инського], до Нунція й до Риму – і до народу. Конференція рішає, що кождий Епископ дістає копію протоколу конференції.

- † Андрей, М[итрополит]
- † Йосафат, Еп[иско]п
- † Никита, Еп[ископ] Патар[ський]
- † Григорій, Еп[ископ] п[омічник] Пер[емиський]
- † Йоан, Еп[иско]п п[омічник]
- † Іван, Еп[иско]п пом[ічник]

По мисли конф[еренції]: написано до о. Садовского і до д[окто]р[а] Дзеровича 24/12 1937 до кард[инала] Tisserant-a. Відписи протоколу до Стан[иславівського] і Пер[емиського] переслано 31/12 1937.

Д. 21/4 1939

Епископи Йосафат, Григорій (Лак[ота]), Никита і Йоан підписали письмо з гомагіумом до Св[ятішого] Отця Пія XII.

